

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

**Práce se dřevem jako prevence rizikového
chování v NZDM pro děti mladšího školního
věku**

„Probud' dřevo“

Bakalářský projekt

Sociální práce s dětmi a mládeží

Autor: Silvie Svozilová

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Macháčková, Ph.D.

Olomouc 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 9. 4. 2024

Svozilová Silvie

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla vyjádřit své hluboké poděkování všem, kdo mi pomáhali během tvorby mého bakalářského projektu. Velký díky patří především mé vedoucí práce, Mgr. Pavle Macháčkové, Ph.D., za její cenné rady, odborné vedení a neustálou podporu během celého psaní práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem členům mé rodiny a přátelům, kteří mi poskytovali motivaci a oporu v dobách, kdy jsem ji nejvíce potřebovala. Jejich nekonečná podpora a povzbuzení byly zásadní pro dokončení tohoto projektu.

Mé poděkování si zaslouží také všichni odborníci, kteří se mnou ochotně sdíleli své zkušenosti a odborné znalosti, což mi umožnilo lépe pochopit zkoumanou problematiku.

Anotace

Bakalářský projekt se zaměřuje na vývoj a implementaci preventivního programu "Probud' dřevo" v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, s klíčovým prvkem práce se dřevem. Klade si za cíl řešit sociální rizika a podpořit pozitivní rozvoj mládeže vystavené nepříznivým vlivům. Zaměřuje se na omezení rizikového chování poskytováním organizovaných, smysluplných a bezpečných aktivit ve volném čase, které rozvíjejí sociální schopnosti, posilují sebevědomí a podporují zodpovědné jednání. Projekt zdůrazňuje význam nízkoprahových zařízení jakožto prostředí pro neformální vzdělávání a osobní rozvoj, nabízející alternativní přístupy k trávení volného času, které odvádějí od negativních vlivů a podporují sociální integraci. Zvláštní pozornost je věnována dětem z méně zajištěných rodin, pro které program představuje cenný zdroj podpory a vzdělání. Integrací teoretických poznatků a praktických aplikací v sociální práci projekt směřuje k dosažení pozitivních sociálních změn a zlepšení kvality života mladých lidí prostřednictvím inovativního využití volnočasových aktivit.

Klíčová slova

Volný čas, volnočasové aktivity, rizikové chování, práce se dřevem, nízkoprahová zařízení, mladší školní věk

Annotation

The bachelor's project focuses on the development and implementation of the preventive program "Wake Up the Wood" in low-threshold facilities for children and youth, with woodworking as a key element. It aims to address social risks and support the positive development of youth exposed to adverse influences. The project focuses on reducing risky behavior by providing organized, meaningful, and safe leisure activities that develop social skills, enhance self-confidence, and promote responsible behavior. The project emphasizes the importance of low-threshold facilities as environments for informal education and personal development, offering alternative approaches to spending free time, diverting from negative influences, and supporting social integration. Special attention is given to children from less secure families, for whom the program represents a valuable source of support and education. By integrating theoretical knowledge and practical applications in social work, the project aims to achieve positive social changes and improve the quality of life of young people through innovative use of leisure activities.

Keywords

Leisure time, leisure activities, risky behavior, woodworking, low-threshold facilities, younger school age

Obsah

ÚVOD	8
1 PŘEDSTAVENÍ TÉMATU	10
1.1 Práce se dřevem v kontextu rozvoje dětí	11
1.2 Riziko, riziková mládež a chování	12
1.3 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	13
1.4 Volný čas a volnočasové aktivity	15
2 REŠERŠE	18
3 PROPOJENÍ TÉMATU S TEORIEMI SOCIÁLNÍ PRÁCE + ETICKÉ HLEDISKO	20
3.1 Sociálně-ekologický přístup	20
3.2 Etické hledisko	21
4 METODY A TECHNIKY PRÁCE V NZDM	23
4.1 Kontaktní práce	23
4.2 Kontinuální práce	24
4.3 Práce ve skupině	25
5 PROPOJENÍ SE SOCIÁLNÍ POLITIKOU	27
6 LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ	29
7 ANALÝZA POTŘEBNOSTI	31
7.1 Příčiny problému a jeho důsledky	31
7.2 Popis a analýza potřeb cílové skupiny	31
7.3 Základní informace o velikosti a případných specifikách cílové skupiny	32
7.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu	33
7.5 Specifikace stakeholderů	34
8 CÍL PROJEKTU	35
9 CÍLOVÁ SKUPINA	36
10 KLÍČOVÉ AKTIVITY A INDIKÁTORY SPLNĚNÍ	37
11 MANAGEMENT RIZIK	39
12 POPIS PŘIDANÉ HODNOTY PROJEKTU	40
13 GANTTŮV DIAGRAM	41
14 FINANCOVÁNÍ	43
15 LOGFRAME PROJEKTU	44

16	PROJEKTOVÁ ČÁST – „PROBUŽ DŘEVO“	46
	ZÁVĚR	62
	BIBLIOGRAFIE.....	64
	PŘÍLOHA	68

Úvod

„Když děti vyrábí ze dřeva, učí se dovednostem, které jim umožní utvářet svůj svět.“

Pete Moorhouse

Projekt se zaměřuje na návrh preventivního programu pro nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, přičemž je klíčovým prvkem práce se dřevem. Tento přístup vychází z přesvědčení, že práce se dřevem nabízí jedinečné výhody pro rozvoj dětí a mládeže, které jsou vystaveny různým rizikům. V současném světě jsou příležitosti, kdy se děti mohou učit pracovat s opravdovými nástroji, stále vzácnější. Tento trend lze přičíst obavám o bezpečnost a sníženému důrazu na předávání praktických dovedností mezi generacemi. Proto je důležité najít způsoby, jak bezpečně reintegrovat používání nástrojů do života dětí, protože práce s nimi může podporovat komplexní rozvoj a učit děti respektu a zodpovědnosti v potenciálně nebezpečných situacích. Práce s nástroji, jako je například práce se dřevem, nejenže posiluje sebevědomí dětí, ale také přináší užitek společnosti. V posledních letech je pozorovatelný menší zájem dětí o manuální práci, což může být způsobeno omezenou nabídkou volnočasových aktivit, které se často soustředí jen na sport a hudbu. Tento trend je výsledkem různých sociálních a ekonomických změn, včetně rostoucího důrazu na digitální technologie a změny ve spotřebitelských návycích. Přesto se v poslední době objevuje oživení zájmu o tradiční řemeslné dovednosti. Lidé se stále více obrací k filozofii opravování a udržování stávajících předmětů místo jejich nahrazení novými. Tento přístup nejenže podporuje udržitelnost a snižuje množství odpadu, ale také vede k obnově řemeslných dovedností a tradičních technik.

Je důležité podporovat a obnovovat tyto dovednosti, protože představují cennou část kulturního dědictví a nabízejí alternativní přístup ke spotřebitelské kultuře. Zájem o rukodělné kroužky a řemesla může také podporovat kreativitu, inovace a poskytovat smysluplnou volnočasovou aktivitu pro mladé i starší.

Bakalářský projekt se věnuje využití dřeva a práci se dřevem. Poskytuje přehled vzdělávání dětí v této oblasti, což představuje základní kámen pro koncept a návrh mého projektu "Probud' dřevo". Tato perspektiva mi poskytuje základ pro porozumění

současného významu a potenciálu práce se dřevem jako nástroje pro pozitivní rozvoj dětí a mládeže.

Cílem bakalářského projektu "Probud' dřevo" je vytvořit preventivní program zaměřený na práci se dřevem v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež. Program je navržen s cílem podporovat osobní a sociální rozvoj mladých lidí prostřednictvím kreativního a smysluplného využívání volného času, jehož cílem je přispět k prevenci negativních sociálních vlivů a rizikového chování. Klíčové aspekty projektu zahrnují motivaci k aktivnímu trávení volného času, rozvoj jemné motoriky, kreativity, sebedůvěry a soustředění. Projekt také poukazuje na význam nízkoprahových zařízení jako míst pro neformální vzdělávání, osobní rozvoj a podporu sociální integrace, zejména u dětí z méně zajištěných rodin.

V teoretickém rámci je aplikována sociálně-ekologická teorie, která umožňuje komplexní pohled na vztahy mezi jedinci a jejich sociálním a fyzickým prostředím. Tento přístup ukazuje, jak pozitivní změny v prostředí mohou podporovat lepší osobní a sociální výsledky mladých lidí. Celkově projekt "Probud' dřevo" demonstruje integraci teoretických poznatků a praktické aplikace v oblasti sociální práce, s cílem přinést pozitivní sociální změny prostřednictvím inovativního využití volnočasových aktivit.

1 Představení tématu

V mém bakalářském projektu "Probud' dřevo" se zaměřuji na návrh preventivního programu pro nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, kde je klíčovým prvkem práce se dřevem. Tento přístup vychází z přesvědčení, že práce se dřevem nabízí jedinečné výhody pro rozvoj dětí a mládeže, které jsou vystaveny různým rizikům. Snažím se ukázat, jak je práce se dřevem důležitá pro mladé lidi a jaký má vliv na celkový rozvoj člověka. Mým cílem je motivovat mladé lidi k aktivnímu využívání volného času v nízkoprahovém zařízení, což pomůže předcházet negativním vlivům okolí a podpoří jejich osobnostní rozvoj.

Ve svém projektu se také věnuji rizikovému chování dětí a mládeže a způsobům, jak tomuto chování předcházet prostřednictvím smysluplného a kreativního využívání volného času. Zdůrazňuji potřebu nabízet dětem aktivní a bezpečné alternativy, které jim pomohou zlepšit jejich směr.

Zařízení, na která se zaměřuji, poskytují mladým lidem prostředí pro setkávání s vrstevníky a možnost zapojení se do různých aktivit. Tyto nízkoprahové kluby jsou navrženy tak, aby byly snadno dostupné a umožňovaly mladým lidem setkávat se v neformální atmosféře a navazovat přátelství, zatímco se učí nové dovednosti a rozvíjí osobní kompetence.

V projektu vnímám volný čas jako zásadní součást každodenního života, který je zvláště důležitý pro mladé lidi. Nabízí prostor pro odpočinek, zábavu, osobní rozvoj a seberealizaci. Volnočasové aktivity, jako je práce se dřevem, jsou klíčové pro prevenci rizikového chování u dětí, pomáhají rozvíjet jemnou motoriku, kreativitu a schopnost soustředění, a zároveň podporují sebedůvěru a hrdost z vlastní práce.

Aplikuji sociálně-ekologickou teorii, která se zaměřuje na vztah mezi jednotlivci a jejich prostředím. Tento přístup mi umožňuje lépe porozumět tomu, jak prostředí ovlivňuje životy dětí a jak podporovat pozitivní změny v osobním a sociálním rozvoji.

V projektu se také zaměřuji na problémy chudoby a sociálního vyloučení. Mým cílem je, aby měly děti z méně zajištěných rodin přístup k aktivitám, které jim pomohou se vzdělávat a integrovat se do společnosti. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež hrají zásadní roli v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení a poskytují prostor pro rozvoj dovedností a sebevědomí.

Celkově projekt ukazuje hluboké pochopení významu sociální práce, etických hledisek a potřeb mladých lidí. Integrace teorie a praktického přístupu ukazuje, jak může práce se dřevem a volnočasové aktivity přinést pozitivní změny v životech mladých lidí, zvláště těch, kteří čelí sociálním a ekonomickým výzvám.

1.1 Práce se dřevem v kontextu rozvoje dětí

Vzhledem k tomu, že se práci se dřevem věnuji delší dobu, vnímám tento styl práce s dětmi za velmi důležitý a výjimečný. Děti si opakovaně zažívají a zvnitřňují jednoduché pracovní úkony, které pak dokáží samostatně a bezpečně používat a navázat na ně při složitější práci. Myslím si, že pro dítě je důležité jít od jednoduchých úkonů, dovedností ke složitějším, tak jak se i vyvíjela zručnost lidí v dějinách.

Práce se dřevem se pro děti v současné době vyskytuje pravidelně ve waldorfských mateřských školách, lesních mateřských školách a lesních klubech. Ve waldorfských mateřských školách je to součástí vyučovacího přístupu, který se zaměřuje na učení dětí reálnými situacemi a skutečnými nástroji, tedy v rámci polytechnické výchovy. V lesních mateřských školách se práce se dřevem opírá o principy přírodní pedagogiky, inspirované zkušenostmi z Německa a využitím přírodních materiálů.

Naopak, v běžných mateřských školách je práce se dřevem méně běžná a vyskytuje se spíše sporadicky, závisí na entuziasmu učitelů a odvaze ředitelů. Hlavním důvodem pro omezení práce se dřevem může být obava z bezpečnosti dětí, což často vede k přísným pravidlům a vnější kontrole bezpečnosti v mateřských školách.

Celkově lze říci, že přístup k práci se dřevem u dětí v mateřských školách se liší podle konkrétního vzdělávacího přístupu a postojů vedení škol. Waldorfské mateřské školy a lesní mateřské školy dávají důraz na tuto činnost jako součást vzdělávání, zatímco v běžných mateřských školách může být tato aktivita méně rozšířená kvůli obavám o bezpečnost.

Práce se dřevem v zahraničí je na základních školách různá podle země a vzdělávacího systému. V některých zemích, jako je Finsko, je práce se dřevem běžnou součástí vzdělávacího programu na základních školách. Například ve Finsku mají žáci hodně autonomie při používání ostrých nástrojů, jako jsou pily a nože, a vyučující jsou s tímto přístupem v pohodě (Irresistible Learning, 2024).

V mnoha zemích však v posledních desetiletích došlo k poklesu začlenění práce se dřevem do školních osnov, zejména kvůli přílišnému důrazu na akademické předměty a obavám o bezpečnost. V důsledku toho mnoho dětí nemá žádnou zkušenost s prací s nástroji ve školách. To může být považováno za důležité pro děti, protože mnoho dětí bude potřebovat praktické dovednosti pro povolání, jako jsou elektrikáři, instalatéři, technici, tesaři, stavitelé, zubaři a mechanici.

Nicméně existuje obnovený zájem o práci se dřevem v raném dětství a základním vzdělávání, s projekty jako je "Big Bang Project". Projekt Velkého třesku (Big Bang Project) je podporován různými organizacemi, včetně Irresistible Learning, University of Bristol, Routledge a Asociace pro zpracování dřeva v raném dětství (Early Childhood Woodwork Association). Tento projekt se zaměřuje na propagaci a podporu práce se dřevem v raném dětství a poskytuje řadu zdrojů, školení a výzkum vlivu práce se dřevem na učení a rozvoj dětí, jak bylo diskutováno v projektu Hundred (2018).

Pete Moorhouse, autor a výzkumník v oblasti raného dětství, se zaměřuje na podporu práce se dřevem v předškolních zařízeních a základních školách. Nabízí školení a mnoho volně dostupných zdrojů pro učitele na jeho webových stránkách. Jeho práce zdůrazňuje, jak práce se dřevem podporuje osobní rozvoj, sebeúctu a důvěru dětí, a jak je významná pro rozvoj jejich kreativních a kritických myšlenkových schopností (Moorhouse, online).

Celkově lze říci, že zatímco práce se dřevem možná není ve všech zemích běžnou součástí základního školního vzdělávání, existuje znovuobjevený zájem o její začlenění do školních osnov a o poskytování příležitostí pro praktické a kreativní učení pro děti.

1.2 Riziko, riziková mládež a chování

Pojem riziko je často používaný zejména v různých pojmových spojeních, jako jsou například rizikové chování, rizikové prostředí, riziková mládež, rizikové sporty, ve spojitosti se zanedbávanými a zneužívanými dětmi mluvíme i o rizikových dospělých a další. Vždy se vznáší otázka, kdo je původcem rizika, kdo příjemcem a jaké riziko v dané situaci hrozí. Dle Matějčka je riziko pojem, který má být využíván zejména v oblasti psychologie. Riziko obnáší něco, co může a nemusí být uskutečněno, co existuje jen jako jakási eventualita. Naproti tomu nebezpečí hrozí každému z nás. Riziko můžeme a nemusíme podstoupit (Matějček, 2013, s. 22).

Své úvahy o riziku autor doplňuje příklady z dětského domova, kde děti žily v rizikovém prostředí. Avšak u některých dětí toto prostředí zanechalo následky v podobě asociálního chování, u jiných nikoliv. Druhým příkladem je studie zaměřená na děti s LMD (lehká mozková dysfunkce). Zde existovalo riziko v somatické podobě jako je neobratnost, impulzivita, neklid apod., které se mohlo, ale i nemuselo promítnout do hodnocení dítěte ve škole či doma. Někteří učitelé vnímají lehkou mozkovou dysfunkci jako patologii, která je riziková, neboť vyčleňuje dítě z kolektivu, jiní to vnímají jako přirozenou věc. K rizikovým dětem a mládeži autor přistupuje ve smyslu obecném, tedy ti, co se chovají „zvláštně“ a na základě toho jim není snadné porozumět. Rizikovost ve smyslu zvláštní povahy a chování může být podmíněna organicky, psychicky, společensky a podobně (Matějček, 2013, s. 23–27).

Rizikové chování není omezeno pouze na dospívající a mladé lidi. I děti mladšího školního věku mohou projevovat chování, které mohou vést k negativním důsledkům, jako je neposlechnutí pravidel, nebezpečná hra nebo experimentování s nevhodnými materiály. V tomto věku je důležité, aby byly nabízeny dětem aktivní a bezpečné alternativy, které jim pomohou vylepšit pozitivní směr.

Matoušek (2003, s. 185) ve své publikaci "Slovník sociální práce" popisuje rizikovou mládež jako skupinu, která se vyznačuje porušováním společenských norem a projevy sociálního selhání. Tato skupina často zahrnuje mladé lidi zapojené do užívání návykových látek, delikventního chování, gamblerství a jiných problémových aktivit. Mezi faktory, které mohou ovlivnit vznik tohoto chování, patří genetické predispozice, nižší úroveň schopností a morálního vývoje, vyloučení z trhu práce, separace od vzdělání, příslušnost k sociálním subkulturám a další. Také poukazuje na to, že riziko delikvence může být spojeno s etnicitou, přičemž důraz klade na neporozumění a stigmatizaci menšinových etnických skupin, jako je například romská menšina. Toto stigma je často zvýrazněno médii. Etnické menšiny jsou navíc často na okraji společnosti, což se může projevit nižším sociálním postavením, vzděláním, příjmem a vyšší mírou kriminality (Matoušek a Kroftová, 1998, s. 135–137).

1.3 Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení jsou určena pro mládež dle § 62 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, která nabízí alternativy k trávení volného času na ulici. Tato zařízení poskytují prostředí, kde se mladí lidé mohou setkávat s vrstevníky a zapojit

se tak do různých aktivit. Významnou výhodou je zachování anonymity, protože zařízení neuchovává podrobné záznamy o svých klientech. Součástí nabídek je i streetwork, tedy přímé vyhledávání mladých lidí v jejich přirozeném prostředí, jako jsou ulice a veřejná místa.

Nízkoprahové zařízení se soustředí na podporu mladých lidí, kteří se nacházejí v obtížných životních situacích. Tito mladí lidé ve věku od 9 do 26 let často čelí výzvam, které souvisí s dysfunkčním rodinným prostředím. Tento faktor může být příčinou nízkého sebevědomí a špatného chování, včetně agresivity a problémů se spoluprací. Někteří z nich mohou mít problémy se školní docházkou nebo se sociálním chováním. Přístup nízkoprahového zařízení je individualizovaný, což znamená, že pro každého jedince je vypracován specifický plán, který zohledňuje jeho jedinečné potřeby a okolnosti. Tento přístup umožňuje efektivněji řešit problémy a podporovat pozitivní změny v chování a životních perspektivách.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují služby jak v přímém kontaktu v klubech, tak i v terénních podmínkách. V klubech NZDM je hlavním cílem vytvořit prostředí, kde se mladí lidé mohou realizovat a v případě potřeby najít podporu v bezpečném terapeutickém prostoru. Kluby jsou navrženy tak, aby byly snadno dostupné a umožňovaly mladým lidem setkávat se v neformální atmosféře, navazovat přátelství s ostatními a společně či individuálně organizovat a uskutečňovat různé aktivity, jako jsou sporty nebo umělecké projekty. Tato místa také poskytují příležitost pro učení nových dovedností a rozvíjení osobních kompetencí. Klienti se mohou zapojit do rozhodovacích procesů týkajících se provozu klubu a mohou navrhovat aktivity pro vzdělávací a výchovné programy, které odpovídají jejich zájmům a potřebám. Zařízení NZDM jsou obvykle vybavena speciálními poradenskými prostory, které umožňují poskytovat podporu přizpůsobenou konkrétním situacím a potřebám klientů.

Mezi hlavní metody, které se běžně uplatňují v rámci Nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, patří individuální sociální práce, komunitní práce a sociálně-pedagogické skupinové aktivity. K tomu NZDM nabízí rozmanité spektrum volnočasových aktivit pro děti a mladé lidi, které jsou přizpůsobeny jejich věku a zájmovým oblastem (Matoušek, 2013, s. 411-412).

1.4 Volný čas a volnočasové aktivity

Podle interpretace Světové organizace volného času (WLO), která sdružuje odborníky a vědce zaměřující se na studium volného času, by měl být volný čas považován za základní a nezbytnou část lidské existence, která umožňuje lidem prožít život naplno. Zástupci této organizace upozorňují, že i když je tento ideál volného času již realitou v mnoha společnostech, v jiných kulturách a zemích je stále vnímán spíše jako cíl než jako současný stav (WLO, 2008).

Volný čas je zásadní součástí každodenního života, přičemž je zvláště výrazný u mladých lidí. Tento čas poskytuje prostor nejen pro odpočinek a zábavu, ale je také důležitý pro osobní rozvoj a seberealizaci. Během volného času mají mladí lidé příležitost podpořit řadu životně důležitých dovedností. To zahrnuje formování osobní identity, což je proces, kdy jedinec objevuje a definuje, kým je a co chce v životě dosáhnout.

Podle Pávkové (2014), je klíčem k efektivnímu využití volného času najít způsoby, jak se vyrovnat s problémy a zvýšit kvalitu života prostřednictvím zábavných aktivit a činností. Pravidelné zapojení do takových aktivit nejenže poskytuje odpočinek a zábavu, ale také pomáhá odbourávat stres a únavu. To je zvláště důležité v dnešní době, kdy mnoho lidí čelí vysokým úrovním stresu v každodenním životě. Rozvíjení a procvičování správných dovedností ve volném čase může přispět k lepší duševní pohodě a celkovému zdraví.

Kromě toho slouží volný čas k rozvoji iniciativy. To znamená schopnost mladých lidí stanovit si vlastní cíle, dojít k jejich dosažení, efektivně řešit problémy, které se objeví, a vyměřit si čas tak, aby byly tyto cíle dotaženy dokonce. Tyto dovednosti jsou zásadní pro úspěch v akademickém a profesním životě (Caldwell, 2011).

Dále volný čas může napomáhat rozvoji prosociálních hodnot. Tím se myslí schopnost empatie, spolupráce a altruismu, které jsou nezbytné pro zdravé sociální interakce a vytváření pozitivních vztahů. Volný čas, strávený třeba ve sportovních týmech nebo komunitních diskuzích, může mladým lidem poskytnout příležitosti k rozvoji těchto schopností (Lam, 2012).

Naopak, existuje riziko, že volný čas může vést k negativním následkům, pokud není správně směřován. Nedostatek strukturovaných aktivit může vytvořit prostor pro rizikové chování, jako je experimentování s nelegálními látkami, či zapojení do delikventního chování. Problémy s chováním se mohou také rozvinout, pokud mladí lidé tráví příliš

mnoho času pasivními aktivitami, jako je neomezené sledování televize nebo hraní videoher.

Volnočasové aktivity jsou klíčovým prvkem v prevenci rizikového chování u dětí. Tyto aktivity umožňují dětem bezpečně prozkoumat svět, učit se nové dovednosti a vyjadřovat se v produktivním a tvořivém prostředí. Aktivity jako sportovní, umělecké projekty, hudební lekce a práce se dřevem mohou být zvláště prospěšné.

Práce se dřevem nabízí dětem unikátní příležitost k rozvoji jemné motoriky, kreativity a schopnosti soustředění. Pod vedením dospělého se děti učí pracovat s nástroji a se dřevem, vytvářet jednoduché výrobky a projekty a postupně rozvíjet své dovednosti. Tato aktivita je také skvělým způsobem, jak podporovat sebedůvěru a hrdost z vlastní práce.

Je důležité, aby volnočasové aktivity byly přizpůsobené věku a zájmům dětí. Mladší děti mohou mít radost z jednoduchých a hravých aktivit, zatímco starší děti mohou vyhledávat více výzev a složitější projekty.

Nabízením různorodých a přístupných volnočasových aktivit, včetně práce se dřevem, můžeme poskytnout dětem bezpečný a podporující prostor pro růst a učení.

Programy, které se vyznačují tím, že umožňují dětem se aktivně podílet na hledání smyslu skrze hru, jsou ty, jež dosahují největšího úspěchu (Hirsh-Pasek a kol., 2009).

Caldwell (2015) ve své práci poukazuje na to, že tradiční pohledy na volný čas se často soustřeďují na to, jak jsou aktivity organizovány, což vede k oddělování aktivit na ty, které jsou dobře strukturované, a na ty, které strukturu postrádají. Tento přístup však podle něj nedostačuje, protože je důležité, v jakém kontextu se volnočasové aktivity odehrávají, a na zkušenosti, které adolescenti z těchto aktivit získávají. Tím se odvrací od tradičního rozdělení aktivit na strukturované a nestrukturované a klade důraz na jejich přínos k rozvoji mladých lidí.

Caldwell (2013) představuje model LACE (Leisure Activity-Context-Experience Model), který se zaměřuje na další důležité aktivity, v němž se odehrávají, a zkušenosti, které jsou s ní spojeny. Tento model poskytuje hlubší pohled na to, jak volný čas může pozitivně ovlivnit vývoj adolescentů. Podle tohoto modelu jsou aktivity, kontext a zkušenost navzájem propojeny a jejich interakce mohou vést k různým zkušenostem trávení volného času, jak pozitivním, tak negativním.

Důležité je zaměřit se na negativní dopady neorganizovaného trávení volného času u dětí a mládeže. Tato skupina zahrnuje ty, kteří tráví mnoho času sledováním televize nebo používáním počítačů, mladé lidi, kteří se bez cíle potulují po městech a tráví čas v barech, nebo ty, kteří se uchylovali k experimentování s drogami, alkoholem a násilným chováním. V dnešní době je znepokojivé, že mladí lidé jsou vystaveni násilí, což může vést k dnešní době plné jejich otupělosti a dnešní době přizpůsobené okolní agresivitě vůči okolnímu světu. Dalším problémem neorganizovaného trávení volného času je, že se mladí lidé mohou potulovat po ulicích a formovat partu, která se může zapojit do delikventního chování, jako je vandalismus nebo výtržnictví. Také je rizikem, že se tato mládež může uchýlovat k antisociálnímu chování a vzniku závislostí. Proto je důležité podporovat organizované volnočasové aktivity a programy jako prevenci sociálně patologických jevů. Mnoho institucí a zařízení nabízí takové aktivity hlavně pro finančně zajištěnější děti, které udržují sociální normy. Na druhou stranu, děti z ulice nebo z odlišných etnických skupin často nemají přístup k těmto zařízením a tráví svůj čas v partách nebo v hernách, což může vést k závislostem a delikventnímu chování (Mühlpachr, 2008).

2 Rešerše

V posledních letech se výzkumníci stále více zaměřují na důležitost her a volnočasových aktivit pro rozvoj dětí a adolescentů. Dvě studie, jedna ze Švédska a druhá ze Spojených států, spolu s nedávným výzkumem z Chorvatska, poskytují ucelenější pohled na tento fenomén.

Ve Švédsku výzkumníci Samuelsson a Carlsson (2012) publikovali studii v časopise *Early Childhood Research Quarterly*, která se shoduje také s názory Dr. Ginsburga. Tito autoři tvrdí, že hra poskytuje dětem cennou příležitost, jak podpořit řadu sociálních a emocionálních dovedností. Zejména se zaměřují na schopnost řešení konfliktů, kooperaci s ostatními a efektivní regulace emocí. Dle jejich názoru hra umožňuje dětem prozkoumat a naučit se základní mezilidské dovednosti v bezpečném a kontrolovaném prostředí.

Paralelně, studie ze Spojených států, zveřejněná pod názvem "Hra jako ochranný faktor proti vývojovým problémům u mladých dětí v chudobě", přináší další důležitá zjištění. Tato studie ukázala, že hra může sloužit jako ochranný faktor pro děti z chudších rodin, které jsou vystaveny vyššímu riziku vývojových problémů ve srovnání s dětmi z bohatých rodin. Hra poskytuje těmto dětem nejen příležitost k rozvoji kognitivních schopností, ale také k podpoře jejich sociálních a emočních dovedností. Výzkum ukázal, že interakce s rodiči během hry může mít významný pozitivní vliv na kognitivní a emocionální vývoj dětí, a to zejména u těch, které pocházejí z méně privilegovaného prostředí (Ginsburg, 2011)

Nedávný výzkum z Chorvatska, provedený PreVLabem, Katedrou poruch chování na Univerzitě v Záhřebu, se zaměřením na volnočasové aktivity adolescentů zdůraznil, že v západních industrializovaných zemích tráví dospívající nejvíce polovinu svého času ve volném čase, přičemž značná část tohoto času je věnována sedavým činnostem, zejména v digitálním světě (Bolesevic, 2022).

Studie z roku 2015 ve Spojeném království odhalila, že mladí lidé tráví přibližně třetinu svého volného času u digitálních zařízení. Tento trend je spojen s řadou negativních zdravotních výsledků, včetně obezity, horšího kardiometabolického zdraví, snížené fyzické kondice a kratšího spánku (Caldwell, 2015).

Výzkum Ryana a Deciho (2000) naznačuje, že děti, které se zapojují do aktivit, kde prožívají pocit kontroly a autonomie, mohou být méně náchylné k rizikovému

chování, jako je užívání drog a alkoholu. Tato zjištění podporují teorii, že poskytování prostředí, kde děti a mládež mohou cítit větší kontrolu nad svými činnostmi a rozhodnutími, může vést k lepšímu sociálnímu a emocionálnímu rozvoji a snížení pravděpodobnosti zapojení do negativního chování. Autonomie a pocit kontroly jsou tedy klíčovými faktory ve vývoji mladých lidí a mohou hrát významnou roli v prevenci rizikového chování.

Další výzkum ukazuje, že účast dětí na organizovaných volnočasových aktivitách je významně ovlivněna vzděláním jejich rodičů a typem prostředí, ve kterém děti žijí. Výzkum potvrzuje, že tyto faktory mají vliv na to, jak často a do jakých aktivit se děti zapojují. Zjištění dále naznačují, že ranná účast dětí na intelektuálně stimulujících činnostech může mít pozitivní vliv na jejich akademický úspěch v prvním pololetí páté třídy. To ukazuje, že nejen školy, ale i místní komunity hrají klíčovou roli v podporování zapojení dětí do těchto aktivit, což může přispět k jejich celkovému rozvoji a úspěchu ve škole (Chick, 1998).

3 Propojení tématu s teoriemi sociální práce + etické hledisko

3.1 Sociálně-ekologický přístup

Vzhledem k tomu, že se bude pracovat s dětmi v nízkoprahovém zařízení, rozhodla jsem se zaměřit na teorii sociálně-ekologického přístupu. Tento přístup, který klade důraz na vztah mezi jednotlivci a jejich prostředím, je podle mého názoru ideální pro práci s těmito dětmi. Umožní lépe porozumět tomu, jak jejich okolí ovlivňuje jejich životy a jak je možné podporovat pozitivní změny, které jim pomohou v osobním a sociálním rozvoji.

Sociálně-ekologická teorie se vyznačuje unikátním pohledem na člověka, který není vnímán jako v opozici ke svému prostředí, ale spíše jako nezbytnou a zásadní součást tohoto prostředí.

Publikace od Pincuse a Minahanové z roku 1973 popisuje čtyři základní systémy v sociální práci. Tyto systémy zahrnují sociálního pracovníka jako aktéra změn, klienta jako příjemce intervence, soubor akcí pro provedení nezbytných změn, a to vše v rámci různých úrovní definovaných sociálně ekologickou teorií (Matoušek, 2013, s. 74).

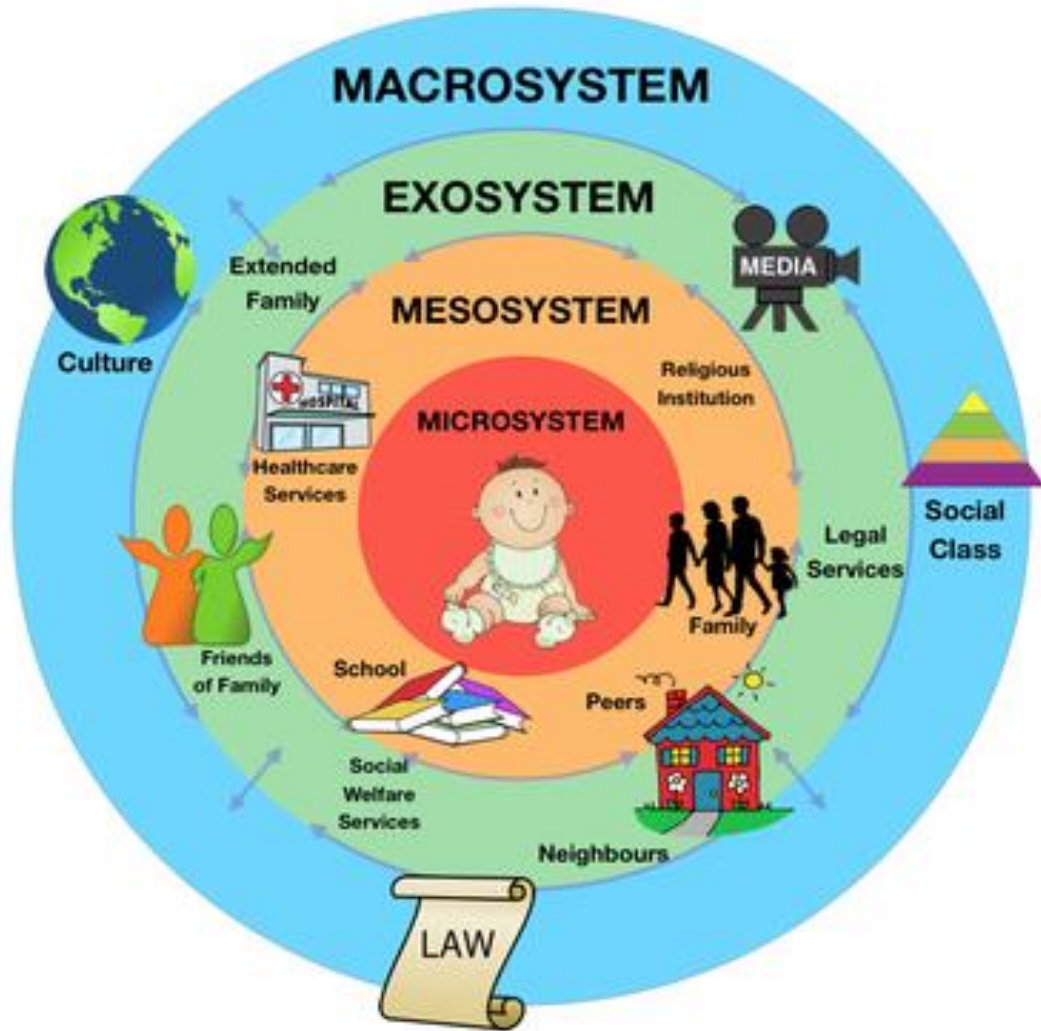
Americký psycholog Urie Bronfenbrenner je považován za hlavního tvůrce sociálně-ekologického modelu. Tento model popisuje pět systémů, které obklopují jednotlivce a mají vliv na jeho vývoj a chování. Tyto systémy jsou často graficky znázorněny pomocí soustředných kruhů, přičemž každý kruh reprezentuje jeden z těchto systémů, od nejbližšího osobního prostředí jedince po širší sociální a kulturní kontexty. Bronfenbrennerův model zdůrazňuje, jak jsou lidé ovlivňováni různými aspekty svého prostředí v průběhu života.

Bronfenbrennerův sociálně-ekologický model identifikuje pět klíčových systémů, které ovlivňují vývoj jedince.

- **Mikrosystém** zahrnuje bezprostřední sociální prostředí jednotlivce, jako je rodina a škola.
- **Mezosystém** se týká vztahů mezi různými mikrosystémy, například mezi rodinou a školou.
- **Exosystém** zahrnuje širší systémy, ve kterých jedinec není přímo zapojen, ale které ovlivňují jeho život, jako je pracovní prostředí rodičů.
- **Makrosystém** odráží širší kulturní a společenské normy.

- **Chronosystém** zaznamenává změny v čase a významné životní události jedince.

Tento model ukazuje, jak různé úrovně prostředí a čas ovlivňují životy lidí (Matoušek 2013, s. 75).

Obrázek 1: SET

Zdroj:<http://psychologydos.weebly.com/psych-journal/journal-8-urie-bronfenbrenners-ecological-systems-theory>

3.2 Etické hledisko

V kontextu mého projektu považuji etický pohled na sociální práci a její dilemata za klíčový aspekt. Je nevyhnutelné, že sociální práce čelí mnoha etickým dilematům, a je zásadní, abych jako sociální pracovník řešila tyto dilemata v souladu s etickým kodexem sociální práce. Podle Společnosti sociálních pracovníků ČR (2020) etický kodex poskytuje rámec pro řešení etických otázek a dilemat.

V praxi jsem však často vnímala četná porušení tohoto kodexu, což vyvolává obavy o integritu a profesionalitu v oblasti sociální práce. Nejčastějším porušením je narušení mlčenlivosti a diskrétnosti. Příkladem může být situace, kdy sociální pracovník ve svém soukromém životě diskutuje o klientovi s přáteli, přičemž zmiňuje jeho jméno a konkrétní informace o zakázce. Takové chování nerespektuje důvěrnost informací a zároveň poškozují důvěru mezi klientem a sociálním pracovníkem.

Dalším vážným porušením etického kodexu je nedostatečné zachování soukromí klienta. Například, když mluvím s klientem o jeho problémech před ostatními, nedodržuji tím důležitý princip soukromí a důvěrnosti, který je základem vztahu mezi klientem a sociálním pracovníkem. Dále je problémem také nevhodné jednání, jako je hanlivá řeč o klientovi před kolegy nebo dalšími klienty. Takové chování znevažuje osobu klienta a může negativně ovlivnit jeho vnímání sociálních služeb a důvěru v sociální pracovníky.

V reakci na tyto výzvy zdůrazňuji potřebu zvýšení povědomí o etických principech a kodexu mezi sociálními pracovníky prostřednictvím pravidelného školení a vzdělávacích programů. Tyto programy by měly zahrnovat studie případů, které ilustrují etická dilemata a diskutují o možných řešeních. Podpora kultury otevřené reflexe a supervize v rámci sociální práce, kde mohu bezpečně diskutovat o svých zkušenostech, obavách a etických dilematech, kterým čelím, a hledat společně řešení, je dalším krokem k etické praxi.

Navrhuji zavedení nebo posílení role etických výborů v organizacích sociální práce, které by mohly sloužit jako poradní orgány pro řešení složitých etických dilemat a podporu dodržování etického kodexu. Vytvoření mechanismů pro získávání zpětné vazby od klientů o kvalitě a etických aspektech poskytovaných služeb, jako jsou anonymní dotazníky nebo bezpečné komunikační kanály, je nezbytné pro zlepšení praxe.

Závěrem zdůrazňuji potřebu osobního rozvoje a etické odpovědnosti mezi sociálními pracovníky. Je nezbytné, aby si byli sociální pracovníci plně vědomi etických principů a neustále se zaměřovali na jejich uplatňování v každodenní praxi, což je klíčové pro poskytování kvalitních a respektujících služeb klientům. Tyto návrhy představují cestu k posílení etického rozměru sociální práce a zlepšení vztahu mezi sociálními pracovníky a klienty.

4 Metody a techniky práce v NZDM

V rámci činností NZDM se využívají různé přístupy, jako jsou kontaktní, případové a kontinuální metody práce. Kromě toho je důležité nezapomínat na terénní sociální práci, krizovou intervenci a poskytování poradenských služeb. V práci se budu podrobněji věnovat kontaktní, kontinuální a skupinové práci, vysvětlení konceptů kontaktu, kontraktu a pravidel.

4.1 Kontaktní práce

Když klient poprvé přijde do nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, začíná proces, který má několik kroků. Nejprve je to první setkání klienta s klubem, kde se klient seznámí s prostředím a pracovníkem. Pracovník v této fázi představí klientovi, co klub nabízí a jaká pravidla v klubu platí. Současně se pracovník snaží pochopit, co klient od klubu potřebuje.

Poté, co pracovník zjistí klientovy potřeby, dochází k definování "objednávky", tedy toho, co klient od klubu očekává nebo potřebuje. Tato objednávka se pak porovnává s možnostmi, které klub může nabídnout. Na základě tohoto porovnání vzniká kontrakt, což je dohoda mezi klientem a NZDM. Tento kontrakt může být ústní nebo písemný a obsahuje cíle, úkoly pro obě strany, časový rámec a způsob, jakým bude spolupráce ukončena, včetně případných sankcí za nedodržení dohodnutých pravidel.

Další fází je realizace tohoto kontraktu, kde se provádějí aktivity a úkoly, které byly dohodnuty. Nakonec, po splnění cílů kontraktu, může dojít k ukončení spolupráce, nebo, pokud je to potřeba, k předefinování objednávky a opakování celého procesu. Všechny tyto kroky jsou založeny na vzájemné komunikaci a dohodě mezi klientem a pracovníky NZDM.

Když klient využívá služby v NZDM, musí se řídit určitými pravidly. Tato pravidla by měla být jasně vystavena na místě, kde je každý může vidět, a měla by být snadno pochopitelná pro mladé lidi, kteří NZDM navštěvují. Hlavním účelem těchto pravidel je zajistit bezpečné prostředí bez násilí, ať už fyzického nebo slovního, a bez návykových látek. Je zakázáno užívat nebo rozdávat drogy a alkohol v klubu. Mezi další pravidla může patřit zákaz sexuálních aktivit v klubu, poškozování majetku a podobně. Klienti se musí těchto pravidel držet. Pokud pravidla poruší, pracovník může uložit sankce, o kterých jsou klienti informováni hned při prvním kontaktu. Sankce mohou zahrnovat

například odebrání určité aktivity, kterou klient prováděl v rozporu s pravidly, nebo dočasný zákaz vstupu do klubu (Herzog, 2003, s. 77-88).

Vzhledem k tomu, že klienti kurzu budou většinou děti ve věku od 6 do 12 let ze sociálně slabších rodin, které nemají běžný přístup k volnočasovým aktivitám, může kontaktní metoda práce být vhodným přístupem. Tato metoda by mohla poskytnout strukturu a podporu, kterou tito klienti potřebují, a zároveň umožnit pracovníkům lépe porozumět individuálním potřebám každého dítěte.

Zde uvádím několik důvodů, proč by kontaktní metoda práce mohla být vhodná:

- **Individuální přístup:** Děti z chudších rodin mohou mít různé potřeby a výzvy. Kontaktní metoda umožňuje pracovníkům pracovat s každým dítětem individuálně a přizpůsobit program tak, aby vyhovoval jejich specifickým potřebám.
- **Stanovení cílů:** Stanovení kontraktu a cílů může pomoci dětem definovat své osobní cíle a motivovat je k účasti na kurzu.
- **Podpora rodiny:** Kontaktní metoda může také zahrnovat práci s rodinami dětí, což může být důležité pro podporu celkového rozvoje dítěte.
- **Sankce a pravidla:** Stanovená pravidla a možné sankce mohou podpořit disciplínu a respektování pravidel kurzu.
- **Komunikace:** Důkladná komunikace s dětmi a jejich rodinami může vést k lepšímu porozumění jejich potřebám a situaci.

Je však důležité, aby pracovníci byli citliví na potřeby těchto dětí a aby byl přístup vhodně přizpůsoben. Tato metoda by měla být prováděna s ohledem na zranitelnost a specifické potřeby dětí ze sociálně slabších rodin.

4.2 Kontinuální práce

Kontinuální práce, jak ji definuje Bruknerová (2007), je dlouhodobý proces, který je pečlivě plánován a průběžně reflektován. Hlavním znakem této práce je budování vztahů a interakcí mezi pracovníkem a klientem, a také stanovení jasných cílů.

V rámci kontinuální práce lze identifikovat různé fáze, kterými klient prochází. Je však důležité poznamenat, že průběh těchto fází je individuální a specifický pro každé zařízení či situaci. To znamená, že každý klient může procházet tímto procesem v jiném tempu a s odlišnými potřebami. Kontinuální práce se zaměřuje na dlouhodobý a postupný vývoj

klienta a je založena na trvalém vztahu mezi klientem a pracovníkem. Tento přístup umožňuje individuální péči a podporu, která je přizpůsobena konkrétním potřebám a cílům každého klienta.

V případě programu práce se dřevem v rámci ročního programu, je tento přístup vhodný, jelikož umožňuje:

- **Dlouhodobý rozvoj:** Mladí klienti se učí dovednosti spojené s prací se dřevem postupně a během delšího období. Kontinuální práce jim poskytuje potřebný čas na získávání těchto dovedností.
- **Individuální podpora:** Každý klient může mít odlišné potřeby a tempo učení. Kontinuální práce umožňuje pracovníkům poskytovat individuální podporu a přizpůsobit se potřebám každého klienta.
- **Pravidelné hodnocení:** Pracovníci mohou pravidelně hodnotit pokrok klientů a provádět potřebné úpravy ve výuce a podpoře, aby byl rozvoj co nejefektivnější.
- **Získání důvěry:** Díky dlouhodobému vztahu je možné vytvořit pevný vztah důvěry mezi pracovníky a klienty, což je klíčové pro úspěšnou spolupráci a rozvoj dovedností.

4.3 Práce ve skupině

Sociální pracovník pracuje s klienty jak na individuální úrovni, tak v rámci skupin.

Podle Browna (1986), rozlišujeme šest druhů skupin:

- Skupina homogenní;
- Skupina úkolově zaměřená;
- Skupinu psychoterapeutickou;
- Svépomocnou skupinu;
- Skupiny pro výcvik lidských vztahů;
- **Skupiny, které se zaměřují na dosažení sociálních cílů.**

Klíčové jsou pro nás skupiny, které se zaměřují na dosažení sociálních cílů, kde je cílem naučit členy novým věcem pomocí her, diskuzí, práce s rizikem, nástroji a sdílení zkušeností. Sociální pracovník pomáhá lidem se učit a rozvíjet (Nedělníková, 2004). Sociální pracovník by měl být dobrý v pozorování, snažit se zapojit všechny do výuky,

přičemž by měl dbát na to, aby tempo vyhovovalo všem. Může k tomu využívat opakování nebo ukazování na příkladech.

Skupinové sdílení zkušeností s lidmi, v našem případě dětmi, kteří mají podobné problémy nebo cíle, se ukázalo být velmi prospěšné. Osoby, které se cítily osamělé nebo odstrčené od ostatních kvůli svým problémům, často nacházejí útěchu a posílení v poznání, že nejsou ve své situaci osamoceny. Skupina poskytuje bezpečné prostředí pro sdílení obav a problémů, které byly dříve považovány za nesdělitelné, s ostatními, kteří zažívají podobné obtíže. I nejmenší pokrok v řešení problémů jednotlivce může sloužit jako zdroj naděje a povzbuzení pro ostatní členy skupiny. Díky skupinové interakci mohou jednotlivci překonávat komunikační bariéry a získané dovednosti v otevřené komunikaci pak mohou aplikovat i ve svých osobních vztazích mimo skupinu (Matoušek, 2003, s. 154-155).

Důležité je, aby sociální pracovník dobře naslouchal, byl trpělivý a měl snahu klientovi porozumět, zejména když pracuje s dětmi, a též se snažil chápat jejich potřeby. Tento přístup, kdy se člověk snaží porozumět a vcítit se do druhých, popsal Carl Rogers. Tvrdil, že to jsou klíčové dovednosti pro sociální pracovníky, aby mohli lidem účinně pomáhat (Kappl a Kučírek, 2013).

Dále jej popisuje Pörtnerová (2009) jako přístup, který spočívá v práci s klienty takovými, jací jsou. Patří sem uznávání jejich schopností a příležitostí. Jako sociální pracovník respektují klienty, nezpochybňují jejich chování, smýšlení, názory a poskytují jim podporu v hledání jejich vlastní cesty, jak se vypořádat s realitou a situací, se kterou se potýkají, s ohledem na jejich individuální možnosti a schopnosti.

5 Propojení se sociální politikou

V mém projektu se zaměřuji na problémy, jako je chudoba a to, že se některé děti necítí být součástí společnosti. Mám na mysli hlavně děti z rodin, kde není tolik peněz, a kde nemají možnost dostat se k různým věcem, které by jim pomohly se učit a rozvíjet. To může vést k tomu, že mezi lidmi rostou rozdíly. Mým cílem je, aby měly tyto děti přístup k věcem, které jim pomohou se vzdělávat. Když jsou děti vyloučené ze společnosti, může to vést k různým problémům, jako je špatné zdraví, problémy se zákonem nebo jiné nebezpečné chování.

Chudoba je složitý problém, který ovlivňuje mnohem více než jen základní životní potřeby a pohodlí. Je to o tom, jak chudoba ovlivňuje celý proces, jak se člověk učí žít a fungovat ve společnosti. Když někdo vyrůstá v chudobě, může to ztížit jeho schopnost najít si své místo ve světě, zapojit se do společenských aktivit a cítit se jako plnohodnotná součást společnosti. Chudoba tedy nejen omezuje přístup k materiálním věcem, ale může také omezovat sociální rozvoj a příležitosti (Krebs, 2015, s. 121).

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež hrají zásadní roli v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, které často souvisí s nezaměstnaností mezi mladými lidmi. Tato zařízení poskytují mladým lidem, zejména těm z méně zajištěných rodin nebo sociálně vyloučených oblastí, prostor pro rozvoj dovedností a získání sebevědomí, což je klíčové pro úspěšnou integraci do společnosti a pracovního trhu.

V NZDM se mladí lidé mohou učit praktické dovednosti, které jsou užitečné pro získání zaměstnání, a to může významně přispět ke snížení rizika nezaměstnanosti. Programy a aktivity, které NZDM nabízejí, často zahrnují vzdělávací moduly zaměřené na pracovní přípravu, finanční gramotnost a další životní dovednosti, které jsou důležité pro osamostatnění a finanční stabilitu.

Chudoba má své kořeny v několika klíčových faktorech. Prvním z nich jsou nízké příjmy, které lidé dostávají za svou práci. Když platy nejsou dostatečně vysoké na to, aby pokryly základní životní náklady, mohou se lidé ocitnout v chudobě. Druhým důvodem je nezaměstnanost. Když lidé nemohou najít práci, nemají příjem, což je přímo vede do finančních potíží. Třetím faktorem je nerovnost ve vlastnictví bohatství. Někteří lidé mají větší majetek nebo přístup k finančním zdrojům než jiní, což vede k nerovnoměrnému rozložení bohatství ve společnosti a může způsobit nebo zvýšit chudobu (Krebs, 2015, s. 122).

Kromě toho NZDM poskytují podporu nejen mladým lidem, ale i jejich rodinám, které se mohou potýkat s různými formami sociálních a ekonomických obtíží. Tato podpora může zahrnovat poradenství, pomoc při hledání pracovních a vzdělávacích příležitostí a v neposlední řadě vytváření bezpečného prostředí, kde mohou mladí lidé růst a rozvíjet se bez obav z diskriminace nebo sociálního vyloučení.

Rada Evropy, mezinárodní instituce, která se věnuje lidským, politickým a sociálním právům, má svou vlastní definici chudoby a sociálního vyloučení. Podle této organizace jde o situaci, kdy lidé nejsou plně zapojeni do ekonomického a sociálního života společnosti, nebo když nemají dostatek příjmů a zdrojů, aby dosáhli životního standardu, který je ve společnosti považován za přijatelný. V takové situaci se lidé často dostávají do pozice, kdy nemají přístup ani k základním právům (Krebs, 2015, s. 135-136).

NZDM také napomáhají v zapojování mladých lidí do komunitního života, což je důležité pro překonávání sociální izolace, která často provází chudobu. Mladí lidé se zde mohou setkávat s vrstevníky, navazovat pozitivní vztahy a aktivně se podílet na společenském životě.

Všechny tyto aspekty práce NZDM přispívají k posilování sociální soudržnosti a pomáhají mladým lidem vytvořit si lepší budoucnost, a to jak na osobní, tak i na profesní úrovni.

6 Legislativní zakotvení

Legislativní zakotvení týkající se volného času, středisek pro volný čas, problematiky rizikového chování, zájmového vzdělávání a NZDM v České republice zahrnuje několik klíčových dokumentů a zákonů.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež podle **zákona č. 108/2006 Sb.** o sociálních službách, patří mezi sociální služby a je určeno pro neorganizovanou mládež, především v rizikových oblastech. Cílem NZDM je prevence rizikového chování a podpora sociální integrace mladých lidí v rizikových situacích. Každé NZDM musí mít písemně stanoveno své poslání, cíle a cílovou skupinu. Metodika práce NZDM je definována v zákoně o sociálních službách a předpisech, které tento zákon provádějí (NZDM, 2008).

Legislativní zakotvení zájmového vzdělávání v České republice je podrobně definováno a upravováno několika právními dokumenty. Základním právním dokumentem, který zájmové vzdělávání definuje, je **zákon č. 561/2004 Sb.**, známý jako školský zákon. V tomto zákoně je zájmové vzdělávání popsáno v § 111, kde je charakterizováno jako vzdělávání, které poskytuje účastníkům naplnění volného času prostřednictvím různých zájmových činností.

Střediska pro volný čas v České republice jsou regulována především dvěma klíčovými legislativními dokumenty. Původně byla tato zařízení řízena podle **vyhlášky č. 432/1992 Sb.**, která byla platná od 7. září 1992 do 17. února 2005. Tato vyhláška definovala střediska pro volný čas jako příspěvkové organizace, které mohou být zřízeny buď jako domy dětí a mládeže s širokou zájmovou působností nebo jako stanice zájmových činností specializované na konkrétní zájmové oblasti. Jejich hlavním posláním bylo poskytovat výchovně-vzdělávací a rekreační činnosti pro děti, mládež a jejich rodiče.

Současná regulace středisek pro volný čas vychází ze dvou základních dokumentů. Prvním z nich je **vyhláška č. 74/2005 Sb.** o zájmovém vzdělávání, která nahradila **vyhlášku č. 432/1992 Sb.**

Druhým klíčovým dokumentem je **zákon č. 561/2004 Sb.** o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, známý také jako školský zákon.

Co se týká rizikového chování, chybí v České republice pevné legislativní ukotvení. Podle ministryně pro menšiny a lidská práva Džamily Stehlíkové existuje potřeba vytvoření nového zákona, který by moderněji reagoval na problematiku ochrany

především před návykovými látkami a nastavil systém primární prevence. V reakci na tuto potřebu má být zřízena pracovní skupina, která se zabývá přepracováním zákona o ochraně před návykovými látkami.

V současné době existuje v České republice propracovaný systém hodnocení kvality preventivních programů, avšak chybí mu institucionální a legislativní usazení prevence rizikového chování. To má za následek, že se některé projekty dublují a některé cílové skupiny zůstávají mimo dosah odborníků (Stehlíková, 2024).

7 Analýza potřebnosti

7.1 Příčiny problému a jeho důsledky

Projekt "Probud' dřevo" je reakcí na komplexní soubor výzev, s nimiž se děti a mládež v současné době potýkají v rámci naší stále více digitalizované společnosti. Tyto výzvy zahrnují omezené příležitosti pro získávání praktických dovedností, což je způsobeno narůstající digitální izolací a postupným úpadkem zájmu o tradiční řemesla a manuální práci. Sociálně se děti potýkají s pocitem osamění a izolace, když tráví většinu času online, což může vést k úzkostem a depresím. Psychologicky je nadměrné vystavení digitálním médiím spojeno s nižší schopností soustředění a snížením kreativity, jelikož virtuální interakce často nahrazují reálné zkušenosti a praktické dovednosti. Fyzicky může nadměrné sezení před obrazovkami způsobit problémy s držení těla, obezitu a další zdravotní problémy spojené s nedostatkem pohybu. Tyto trendy mají širokospektrální negativní dopady, které se dotýkají jak jednotlivců, tak celé společnosti.

Hlavní příčinou těchto výzev je rychlé tempo technologického vývoje a změny ve vzdělávacích prioritách, kde favorizují teoretické znalosti a digitální dovednosti na úkor praktického a manuálního učení. Tato situace vede k tomu, že mladé generace ztrácí kontakt s fyzickým světem a s možnostmi, které manuální práce nabízí pro rozvoj kreativity, řešení problémů a týmové práce. Výzkum provedený Americkou akademií pediatrie (Council on Communications and Media, 2016) poukazuje na negativní dopady, které může nadměrné vystavení digitálním médiím mít na sociální, psychologické a fyzické zdraví dětí a adolescentů. Studie zdůrazňuje, jak důležité je monitorovat a regulovat digitální svět mladých lidí, aby se předešlo potenciálním negativním důsledkům pro jejich vývoj. Toto zjištění mi poskytuje důkaz o významu začlenění praktických dovedností a manuálních aktivit do výchovy současných dětí, což představuje základní pilíř mého projektu.

7.2 Popis a analýza potřeb cílové skupiny

Pro cílovou skupinu, děti ve věku 6-12 let, může nedostatek možností pro praktické učení vést k omezení jejich rozvojového potenciálu, snížení sebeúcty a zvýšení rizika nežádoucího chování. Na úrovni společnosti pak absence zájmu o manuální práci a řemesla představuje hrozbu pro udržení kulturního dědictví a pro budoucí hospodářskou diverzitu a stabilitu.

Příklady z České republiky a ze zahraničí ukazují, že integrace praktického učení do vzdělávacích programů má pozitivní vliv na rozvoj dětí. Ve waldorfských školách a lesních školkách v ČR, stejně jako ve finských základních školách, je práce se dřevem a dalšími materiály vnímána jako zásadní prvek vzdělávacího procesu. Projekty jako "Big Bang Project" zmíněný v kapitole 2.1. zase zdůrazňují význam raného zapojení dětí do tvořivých a praktických činností.

7.3 Základní informace o velikosti a případných specifikách cílové skupiny

Cílová skupina "Probud' dřevo" je definována nejen věkově (6-12 let), ale i sociálně-ekonomickým postavením, zahrnujíc často děti z rizikových rodinných prostředí, které mají omezený přístup k mimoškolním aktivitám a zájmovým kroužkům. Zahrnutí této diverzity do cílové skupiny vyžaduje individuální přístup a adaptabilitu programu, aby byly adresovány specifické potřeby a schopnosti každého dítěte.

Ve světle současných výzkumů a doporučení odborníků je nezpochybnitelné, že hra představuje nezastupitelnou součást vývoje dítěte. Lékařské studie konzistentně ukazují, že aktivní a vhodná hra s rodiči a vrstevníky má významný vliv na rozvoj klíčových sociálních, emocionálních, kognitivních a jazykových dovedností. Tyto dovednosti jsou základem pro budování schopností řízení a prosociálního chování, které jsou zásadní pro zdravý vývoj dítěte.

Hra také výrazně přispívá k vytváření a udržování bezpečných, stabilních a pečujících vztahů mezi dětmi a jejich pečovateli, kteří jsou základem pro jejich další prosperitu. V situacích, kdy jsou děti vystaveny stresu nebo nepříznivým podmínkám, se význam hry ještě zvyšuje. Skrze hru, která je doprovázena vzájemnou radostí a efektivní komunikací, je možné regulovat stresovou odpověď organismu, čímž se podporuje duševní pohoda dítěte.

Hra by měla být chápána nejen jako způsob zábavy, ale jako základní prvek podporující komplexní vývoj dítěte. Pro další podporu a propagaci hry jako nezbytné součásti výchovy a vzdělávání dětí je důležité, aby se odborníci na vývoj dětí, včetně sociálních pracovníků, zapojili do informování rodičů a veřejnosti o jejích přínosech. Začleňování hry do každodenního života dětí by mělo být prioritou pro všechny, kdo se podílejí na výchově a vzdělávání mladé generace (Smith, 2018).

7.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu

Informace o potřebách a přáních cílové skupiny byly získány prostřednictvím kvalitativních metod, včetně průzkumů a rozhovorů s klíčovými stakeholdery (učiteli, rodiči, odborníky) a analýzy stávajících edukačních programů. Tento multidisciplinární přístup umožnil hlubší pochopení dynamiky zapojení dětí do praktických činností a efektivity dostupných řešení.

Práce se dřevem je vnímána jako cenná část vzdělávacího procesu, která přináší dětem nejen praktické dovednosti, ale také rozvíjí jejich respekt k přírodě a pochopení udržitelnosti. Pro úspěšnou integraci této činnosti do škol a vzdělávacích programů je klíčová podpora ve formě vybavení, školení a spolupráce s odborníky.

V rámci různých perspektiv na začleňování práce se dřevem do vzdělávacího procesu, odpovědi od pedagogů základních škol, pedagogů volného času v neziskových centrech, rodičů dětí navštěvujících lesní mateřské školy, a také rodičů bez předchozích zkušeností s prací se dřevem, naznačují široký konsenzus o hodnotě a přínosech této činnosti pro rozvoj dětí.

Dotazník, uvedený v příloze, byl navržen tak, aby poskytl pedagogům a rodičům prostor pro sdílení jejich zkušeností, názorů a potřeb v souvislosti s integrací práce se dřevem do vzdělávacího procesu.

Pedagogové základních škol vnímají práci se dřevem jako příležitost pro rozvoj motorických dovedností, kreativity, a také jako nástroj pro výuku o udržitelnosti a respektu k přírodě. Překážky zahrnují nedostatek vybavení a bezpečnostních opatření.

Pedagogové volného času zdůrazňují potřebu začlenění praktických činností, včetně práce se dřevem, do programů pro děti, aby podpořili jejich celostní rozvoj. Zmiňují význam školení a zdrojů pro realizaci těchto aktivit.

Rodiče dětí z lesních mateřských škol oceňují přímý kontakt s přírodou a praktické dovednosti, které jejich děti získávají. Vidí v tom příležitost pro učení o přírodě a udržitelném životě.

Rodiče bez zkušeností s prací se dřevem vyjadřují zájem o začlenění této činnosti do vzdělávacího procesu jejich dětí. Cítí potřebu více informací a podpory, aby mohli tuto činnost podporovat doma.

7.5 Specifikace stakeholderů

Projekt "Probud' dřevo" se zaměřuje na interaktivní a edukativní programy, které propojují děti s přírodou a tradičním zpracováním dřeva. Cílem je nejen předat dětem praktické dovednosti, ale také posílit jejich vztah k přírodě a podpořit udržitelný rozvoj. Klíčoví stakeholdeři tohoto projektu jsou pečlivě vybráni tak, aby odráželi jeho multidisciplinární a komunitní charakter.

Děti a jejich rodiny jsou považovány za primární cílovou skupinu, neboť program je navržen tak, aby stimuloval jejich zvědavost, kreativitu a lásku k přírodě. Zapojení rodin zajišťuje, že vzdělávací zážitky přesahují rámec tradičního vzdělávacího prostředí a podporují celoživotní učení a společné rodinné aktivity.

Pedagogové, sociální pracovníci a lektori představují most mezi tradičním vzděláváním a inovativními přístupy k učení, které projekt "Probud' dřevo" zavádí. Jejich role je klíčová v identifikaci potřeb dětí, adaptaci programů k těmto potřebám a poskytování odborné podpory. Zapojení těchto profesionálů zaručuje, že program je přístupný, inkluzivní a odpovídá současným vzdělávacím trendům.

Podpůrné organizace, včetně vládních a nevládních organizací, jsou nezbytné pro zajištění finančního a materiálního zázemí projektu. Tato spolupráce zahrnuje získávání grantů, sponzorství a darů, které umožňují rozvoj a udržitelnost projektu. Důraz na spolupráci s lokálními komunitami a organizacemi také zvyšuje povědomí o projektu a jeho dopadu na společnost.

Odborníci na vzdělávání a rozvoj dětí hrají zásadní roli ve vývoji obsahu programů a zajišťování, že jsou pedagogicky hodnotné a přizpůsobené věkovým skupinám dětí. Jejich expertíza zajišťuje, že aktivity nejen podporují rozvoj motorických a kognitivních dovedností, ale také posilují emocionální a sociální dovednosti dětí.

V rámci dalšího rozvoje projektu "Probud' dřevo" je důležité zvážit rozšíření sítě stakeholderů o lokální řemeslníky, umělce a ekology, což by mohlo projekt obohatit o další dimenze učení a praktické aplikace. Tato rozšíření by mohla zahrnovat workshopy zaměřené na tradiční řemesla, ekologické projekty v oblasti udržitelného zpracování dřeva a integraci umění a řemesel do vzdělávacích programů, čímž se posílí multidisciplinární a holistický přístup k vzdělávání dětí.

8 Cíl projektu

Projekt "Probud' dřevo" představuje inovativní iniciativu, jejímž primárním záměrem je implementace desetiměsíčního interaktivního vzdělávacího programu. Tento program je specificky navržen tak, aby podporoval rozvoj praktických a sociálních dovedností u dětí ve věku 6-12 let pocházejících ze sociálně znevýhodněného prostředí, a to prostřednictvím strukturované práce se dřevem.

Konkrétním cílem tohoto projektu je poskytnout odbornou cílenou podporu zaměřenou na rozvoj klíčových praktických a sociálních kompetencí u dětí identifikovaných jako žijící v sociálně znevýhodněných podmínkách. Program bude využívat práci se dřevem jako hlavní nástroj, který byl vybrán na základě jeho prokázaných přínosů pro rozvoj motoriky, kreativity, řešení problémů a spolupráce.

Efektivita a úspěch projektu budou pečlivě monitorovány prostřednictvím komplexního hodnotícího rámce, který zahrnuje kvantitativní a kvalitativní metody hodnocení. Kvantitativní ukazatelé zahrnují počet dětí, které program úspěšně dokončí, a předem stanovené metriky pro hodnocení zlepšení manuálních dovedností. Kvalitativní hodnocení se bude opírat o strukturovaná pozorování a zpětnou vazbu od vedoucích programu, zaměřenou na sociální adaptaci a rozvoj účastníků.

Realizace projektu bude pečlivě plánována s přihlédnutím k dostupným zdrojům, aby bylo zajištěno, že cíle jsou realistické a dosažitelné. Program bude navržen tak, aby reflektoval specifické potřeby a možnosti cílové skupiny, s aktivním zapojením sociálních pracovníků a odborníků v oblasti práce se dřevem.

Projekt je zásadně zaměřen na řešení potřeb dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí, nabízí jim cenné dovednosti a zkušenosti, které jsou klíčové pro jejich celkový rozvoj a zlepšení životních perspektiv. Program je navržen tak, aby podporoval inkluzivitu a překonával sociální bariéry.

Projekt "Probud' dřevo" je časově ohraničen s jasně definovaným začátkem v září 2024 a ukončením v červnu 2025. Komplexní hodnocení dopadu programu na účastníky a jejich dovednosti je naplánováno na červenec 2025, což umožní detailní analýzu dosažených výsledků a zpětnou vazbu pro další rozvoj projektu.

9 Cílová skupina

V projektu se zaměřuji na děti mladšího školního věku, tedy děti ve věku 6 až 12 let. Je to období, kdy děti zahajují školní docházku a procházejí přechodem k pubescenci. Toto období je charakterizováno větší stabilitou ve vývoji ve srovnání s předchozími etapami dětství. Nejvýznamnější změnou pro děti i jejich rodiny je nástup do školy, který ovlivňuje především psychologický a sociální vývoj dítěte. Děti nyní začínají plnit konkrétní požadavky a zaujímají nové sociální role. Tím se mění i jejich každodenní rutina a povinnosti.

Rodiče se musí přizpůsobit nové roli podpory dítěte ve školních povinnostech a zároveň dohlížet na školní docházku. V tomto věku se také vyvíjí sebevědomí dítěte, což je ovlivněno hodnocením jejich výkonů rodiči, učiteli a vrstevníky. To je důležité pro formování sebeúcty a identity dítěte. Děti v tomto věku se učí rozlišovat mezi realitou a fantazií a začínají rozvíjet empatii, což je ideální doba pro rozvoj těchto dovedností. Pozornost a paměť dětí v mladším školním věku se zlepšují, což se projevuje v jejich schopnosti lépe se orientovat v čase a prostoru a zvládat složitější úkoly. Vzdělávací metody by měly být přizpůsobeny této věkové skupině, s důrazem na názornost a srozumitelnost. Děti začínají používat složitější strategie učení a pamatování, což umožňuje efektivnější zvládnutí školních úkolů. Toto období je tedy klíčové pro rozvoj sociálních, kognitivních a emočních dovedností, které připravují děti na další fáze jejich vývoje (Kolektiv autorů, 2017, s. 14-16).

Většina dětí, která navštěvují nízkoprahová zařízení často pochází ze sociálně slabších rodin a mohou čelit různým výzvám, které ovlivňují jejich vzdělávání a osobní rozvoj. Dle Zálešákové (2011) rodiny se sociálním a ekonomickým znevýhodněním často čelí omezeným možnostem a zdrojům. Tyto rodiny mohou trpět nedostatkem finančních prostředků, nízkou úrovní vzdělání a nekvalitním bydlením. Je pro ně běžné, že mají omezený přístup k zdravotní péči, kulturním a volnočasovým aktivitám. Tyto okolnosti mohou vést k celé řadě problémů, jako je nezaměstnanost, nevyhovující pracovní podmínky, chronické zdravotní problémy, sociální izolace a nedostatečné vzdělávání, což může způsobit chudobu a další sociální problémy. Děti vyrůstající v těchto rodinách jsou vystaveny vyššímu riziku zdravotních komplikací, špatnému vzdělání, násilí a kriminálního chování. Tyto faktory mohou mít dlouhodobý negativní dopad na životy dětí a přispívat k udržování cyklu chudoby a sociálního vyloučení.

10 Klíčové aktivity a indikátory splnění

Cílem projektu je podporovat rozvoj praktických a sociálních kompetencí u dětí mladšího školního věku pocházejících ze sociálně znevýhodněných prostředí. Toto je dosahováno prostřednictvím desetiměsíčního programu, který klade důraz na práci se dřevem a je navržen tak, aby stimuloval a rozvíjel jejich schopnosti a sociální interakci. Klíčové aktivity k tomuto cíli jsou:

KA 1 - Vypracování a potvrzení programového plánu

- a) Sestavení detailního plánu.

Indikátor: Přítomnost detailního dokumentu obsahujícího cíle, aktivity a časový plán.

Ověření: Existenční plán s konkrétními akcemi a jejich časovým rozvrhem.

- b) Oficiální schválení plánu.

Indikátor: Schválení plánu nadřazenou autoritou nebo zúčastněnými stranami.

Ověření: Dokumentace o schválení plánu, například e-maily, podpisy, záznamy schůzek.

KA 2 - Shromáždění a organizace zdrojů

- a) Zajištění lidských a materiálních zdrojů

Indikátor: Kompletní seznam potřebných zdrojů včetně personálu a materiálů.

Ověření: Seznam personálu s přiřazenými rolemi a plánem získání potřebných materiálů.

- b) Motivace týmu

Indikátor: Zvýšení míry spokojenosti týmu nebo snížení počtu stížností.

Ověření: Pravidelné hodnocení spokojenosti týmu pomocí anonymních průzkumů nebo rozhovorů.

- c) Zajištění finančních prostředků

Indikátor: Dosáhnutí stanoveného finančního cíle pro program.

Ověření: Monitorování financí a srovnání se stejnými náklady a příjmy.

KA 3 - Registrace a zapojení účastníků

- a) Proces registrace

Indikátor: Zavedení online registračního systému s přiměřenou mírou dokončení registrace.

Ověření: Analýza dat z registračního systému a zhodnocení míry dokončení registrace.

b) Zajištění aktivní účasti

Indikátor: Zvýšení počtu účastníků, kteří se účastní podobných aktivit.

Ověření: Srovnání stejných a skutečných účastníků na jednotlivých aktivitách.

KA 4 - Implementace a provádění aktivit

a) Organizace edukačních a zážitkových aktivit

Indikátor: Pravidelně plněné časové plány aktivit.

Ověření: Srovnání stejných a skutečných aktivit a časových rozvrhů.

KA 5 - Monitorování a hodnocení pokroku

a) Průběžné sledování programu

Indikátor: Pravidelné aktualizace stavu programu a pokroku ve splnění cílů.

Ověření: Pravidelné zprávy nebo prezentace o stavu programu.

b) Sběr zpětné vazby

Indikátor: Získávají se určitá procenta návratných zpětných vazeb od účastníků a rodičů.

Ověření: Analýza zpětných vazeb a srovnání s očekávaným procentem návratnosti.

c) Hodnocení dopadu programu

Indikátor: Zlepšení určitých dovedností nebo chování u účastníků.

Ověření: Kvalitativní nebo kvantitativní analýza změn u účastníků na základě předem stanovených kritérií.

11 Management rizik

Tabulka 1: Management rizik

Identifikace předpokládaných rizik	Hodnocení rizika	Návrhy preventivních opatření
Nedostatek finančních prostředků na provoz	Nízká pravděpodobnost, výrazný vliv na naplnění cílů projektu, naplnění indikátoru	Účast na komunitním plánování sociálních služeb Olomoucka Žádosti o finanční podporu nadací Medializace projektu
Nízký zájem o službu	Střední pravděpodobnost, výrazný vliv na naplnění cílů projektu, naplnění indikátoru	Zhotovení analýzy potřeb
Obtížnost kurzu, náročnost informací pro danou cílovou skupinu	Nízká pravděpodobnost, žádný vliv na naplnění cílů projektu, nemá zásadní vliv na naplnění indikátoru	Konzultace s koordinátorem projektu a přizpůsobení kurzu schopnostem účastníků
Konkurenční projekt NNO pro stejnou cílovou skupinu a z toho vyplývající riziko nedostatku účastníků do kurzu	Nízká pravděpodobnost, potenciálně velký vliv na naplnění cílů projektu a naplnění indikátoru	Zjištění konkurenčního prostředí Zaměření na přidanou hodnotu projektu
Neatraktivní marketing projektu, NNO	Středně vysoká pravděpodobnost, potenciálně velký vliv na naplnění cílů projektu a naplnění indikátoru	Zajištění reklamy na moderní úrovni Propagace kurzu na veřejných místech
Nízký zájem lektorů pořádat kurzy	Nízká pravděpodobnost, výrazný vliv na naplnění cílů projektu, naplnění indikátoru	Zaškolení lektorů Potvrzení o praxi Odpovídající finanční ohodnocení
Pandemie a nucená online výuka	Vysoká, výrazný vliv na naplnění cílů projektu a naplnění indikátoru	Individuální práce s jednotlivcem

12 Popis přidané hodnoty projektu

Projekt "Probud' dřevo" přináší dětem cenné příležitosti pro jejich všestranný rozvoj. Skrze zábavné a praktické činnosti, jako je řezání, tvarování a spojování dřeva, se děti nejen naučí novým dovednostem, ale získají i důležitou zkušenost s tím, jak věci fungují a jak je mohou samy vytvořit. Tímto způsobem se zvyšuje jejich schopnost samostatně myslet a řešit problémy. Společná práce na projektech vede k lepší spolupráci a porozumění mezi dětmi. Učí se spoléhat jeden na druhého a společně dosahovat cílů, což je důležité pro budování silných vztahů a práci v týmu. Když děti vidí, co dokážou vlastníma rukama vytvořit, cítí hrdost a získávají důvěru ve své schopnosti, což je motivuje k dalšímu učení a zkoušení nových věcí.

Projekt také zdůrazňuje význam udržitelného života a úcty k přírodě. Děti se učí, jak důležité je chránit naše prostředí a jak mohou přírodní materiály využívat zodpovědně. Kromě toho, program nabízí alternativu k nežádoucímu chování tím, že děti zaměstnává konstruktivním způsobem a učí je, jak si svůj volný čas vyplnit smysluplně. Zapojením celé komunity projekt také podporuje pocit sounáležitosti a pomáhá budovat mosty mezi různými skupinami lidí. A co je nejdůležitější, "Probud' dřevo" má ambici mít trvalý pozitivní dopad na děti, dávat jim pevné základy pro budoucnost a připravovat je na úspěšný život.

13 Ganttův diagram

Pro plánování projektu jsem vytvořila podrobný plán činností, který je zobrazen v Ganttově diagramu. V něm jsou jednotlivé úkoly rozděleny podle dnů a měsíců, což pomáhá lépe vidět, co kdy máme dělat. Takovýto plán umožňuje dobře se orientovat v tom, jak by měly aktivity postupně pokračovat. Přestože se snažíme plánovat co nejpřesněji, u projektů se může stát, že některé činnosti naberou zpoždění. Kdyby se to stalo, celý projekt by mohl trvat déle, než jsem původně plánovala. Proto jsem se snažila v plánu přihlídnout k tomu, jak jsou jednotlivé úkoly na sebe navázané, abych zajistila, že vše půjde hladce a minimalizovala šance na zpoždění.

Níže je zobrazen Ganttův diagram projektu "Probud' dřevo", který vizualizuje plánování klíčových aktivit projektu v časovém horizontu od června 2024 do července 2025. Diagram ukazuje začátek a konec každé z klíčových aktivit (KA). Poskytuje přehled o tom, jak na sebe jednotlivé úkoly časově navazují a jaký čas je pro ně vyhrazen.

Obrázek 2: Ganttův diagram

Zdroj: vlastní tvorba

Tabulka 2: Harmonogram klíčových aktivit

Klíčové aktivity	Začátek	Konec	Trvání
KA 1 Vypracování a potvrzení programového plánu – sestavení detailního plánu, oficiální schválení	03.06.2024	30.06.2024	27
KA 2 Shromáždění a organizace zdrojů – zajištění lidských, personálních a finančních zdrojů	01.07.2024	31.07.2024	30
KA 3 Registrace a zapojení účastníků – zavedení registračního systému, zajištění aktivní účasti	31.07.2024	30.08.2024	30
KA 4 Implementace a provádění aktivit – organizace aktivit	06.09.2024	20.06.2025	287
KA 5 Monitorování a hodnocení pokroku – průběžné sledování programu, sběr zpětné vazby a hodnocení dopadu programu	04.10.2024	31.07.2025	300

Zdroj: vlastní tvorba

14 Financování

V této kapitole podrobně popisují položky a ceny pomůcek a nástrojů nezbytných pro realizaci projektu "Probud' dřevo". Celkový rozpočet projektu činí 21300 Kč. Tento rozpočet zahrnuje nejen náklady na materiály, ale také předpokládá finanční odměnu pro externího pracovníka v případě, že by bylo třeba zapojit odborníka mimo zařízení. Nicméně, vzhledem k charakteru projektu a dostupným zdrojům, je hlavním plánem využít schopnosti a znalosti sociálního pracovníka z nízkoprahového zařízení, případně dobrovolníka či studenta se zájmem a zkušenostmi v práci se dřevem.

Projekt není finančně náročný, a proto plánují požádat o financování Statutární město Olomouc. Podrobný rozpis nákladů ukazuje, že navrhovaná částka by pokryla všechny potřebné materiály a zdroje, včetně potenciální odměny pro externího pracovníka. Toto uspořádání zajišťuje, že projekt může být realizován efektivně, a přitom zůstat finančně dostupný.

Tabulka 3: Rozpočet projektu

Nůž - velký 5x	1500
Opinel 5x	3000
Pila 5x	3000
Nebozez (sada) 5x	300
Kladivo 5x	500
Nůžky 5x	250
Pilník 5x	500
Rašple 5x	500
Šroubovák 5x	1500
Vlny	600
Provázek - juta 2x	150
Výtvarný materiál	1000
Lékárnička 1x	1000
Drobný materiál	2000
Podsedačky 5x	500
Externí pracovník	5000
Celkem	21300

Zdroj: vlastní tvorba

15 Logframe projektu

Tabulka 4: Lograme projektu

	Logika intervence	Indikátory	Předpoklady a rizika	Prostředky pro ověření
Záměr projektu	Rozvoj osobnosti a dovedností dětí a mládeže ve věku 6-12 let prostřednictvím práce se dřevem.	Předpokládaný počet účastníků 5	Dostupnost a motivace personálu, dostatečné financování, podpora ze strany komunity, bezpečnostní rizika při práci s nástroji.	Prezenční listina, evaluace kurzu
Cíle projektu	Cílem je vytvoření desetiměsíčního programu pro projekt "Probud' dřevo"	Dokončení a schválení plánu desetiměsíčního programu, včetně všech potřebných aktivit, rozpočtu a časového harmonogramu, počet zaregistrovaných a aktivně účastnících se dětí ve věku 6-12 let, což odráží zájem o program	Zájem o nabízené služby, motivace dětí k dokončení kurzu	Sledování účasti a angažovanosti dětí. Sběr zpětné vazby a hodnocení. Monitorování změn v chování a dovednostech dětí.
Výstupy	Rozvoj pozitivního sociálního chování, zvýšení sebevědomí a podpora rozvoje zdravých zájmových aktivit. Zvýšení sociální adaptability a snížení rizika zapojení do negativních sociálních vzorců chování	Průběžné sledování a hodnocení dopadu programu na chování a rozvoj účastníků, zejména ve vztahu k omezení rizikového chování	Po skončení kurzu může být pro některé děti obtížné udržet zájem a pokračovat v rozvoji dovedností bez další podpory	Zpětná vazba od účastníků a jejich rodičů o programu, která pomůže hodnotit a případně upravit strukturu a obsah programu.

Klíčové činnosti	První pomoc, Zážitková první pomoc, Procházka a určování stromů, Vytváření pravidel, Seznámení s nástroji, Výroba luků, Výroba mečů, Poutnická hůl, Korálky z bezu, Svícny z kůry, Sbírání dřevin, Ptačí budka, Hobliny na ozdoby, Řezání dřeva, Medailonek, Skřítek, Šíp, Rolničky, Trískadlo, Drhlo, Otloukánek, Ozvučná dřívka, Knoflík, Světluška, Oštep, Nůž, Lžice, Nábytek, Stavebnice, Dalekohled, Lodička z kůry, Medailonek, Píšťalka, Váhy, Čaranga, Ptáček, Včelka, Počítadlo, Mlýnek na vodu	Finanční zdroje	Spolupráce sociálního pracovníka, případně externího lektora s účastníky kurzu a vedoucím pracovníkem nízkoprahového zařízení	Harmonogram aktivit
-------------------------	---	-----------------	---	---------------------

Zdroj: vlastní tvorba

16 Projektová část – „Probud' dřevo“

6. září Olomouc

Čas: 16:00 – 17:30

Téma: Seznámení a první pomoc

Popis: Plánuji využít různé způsoby výuky, jako jsou monologické i dialogické metody, práce s knihou, předvádění a didaktické hry, abych dětem přiblížila první pomoc.

Organizace schůzky bude zahrnovat seznamování účastníků, zpívání úvodní písničky, diskuzi o úrazech, ukázkou materiálů a hraní her, jako je Kimova hra a Pexeso, Ubongo a další.

Na závěr schůzky si budeme povídat o situacích, kdy může dojít k úrazu. Děti budou schopny popsat tuto situaci a vědět, jak si říct o pomoc, co obsahuje lékárnička a jak ji používat.

Cíl: Hlavním cílem je seznámit děti s první pomocí a naučit je, co dělat, když se stane úraz, aby byly schopny rozpoznat situaci, kdy je někdo zraněn, a věděly, jak poskytnout základní první pomoc, snažit se naučit děti, jak si říct o pomoc při úrazu, ať už vyhledáním dospělého nebo voláním na tísňovou linku, pokud je to nutné a aby děti byly obeznámeny s obsahem lékárničky a věděly, jaké léky a nástroje jsou k dispozici pro léčbu drobných zranění.

20. září Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Zážitkové učení, první pomoc

Popis: Setkání začne přivítáním účastníků a společným zpíváním již známých písniček. Děti budou sedět v kruhu a sdílet, jak se cítí, a také si společně zopakujeme jména.

Tato část setkání, kdy jsou materiály připraveny v kruhu a děti mají možnost je prozkoumat a osahat si je, má potenciál posílit zájem dětí o učení a vzdělávání. To může být velmi pozitivní způsob, jak podnítit zvědavost a aktivní angažovanost účastníků. Materiály by měly být vhodně zvoleny tak, aby byly vzdělávací a zábavné současně, což může zvýšit motivaci dětí k účasti a učení se.

Takový přístup může také pomoci dětem lépe si pamatovat a chápat informace, protože fyzický kontakt s materiály může zlepšit proces zapamatování a pochopení. Samotné

prozkoumávání a hmatání materiálů může být pro děti příjemnou a interaktivní zkušeností, což může přispět k jejich pozitivnímu vnímání setkání a učení se.

Účastníci budou rozděleni do pracovních skupinek, kde bude maximálně tři děti v jedné skupině.

S dětmi si zopakujeme obsah lékárníčky podle metodických listů.

Pomocí červeného barviva si děti budou vytvářet zranění, následně jim ukážeme správný postup ošetření. Děti se samy ve skupinkách pokusí ošetřit kamarády nebo si řeknou o pomoc.

Cíl: Děti budou schopni používat základní vybavení lékárníčky, aplikovat správné postupy při ošetření úrazu a učit se spolupracovat a komunikovat s ostatními.

Pomůcky: Lékárníčka, metodické karty, červené barvivo

4. října Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Poznávání stromů

Popis: Začínáme přivítáním účastníků a společným zpíváním písniček v kruhu, abychom vytvořili příjemnou atmosféru. Poté se vydáváme na společnou výpravu do lesa, během které si účastníci mohou povídat a sdílet své zážitky za uplynulých 14 dní, což pomáhá budovat týmovou atmosféru.

Po příchodu na místo v lese rozkládáme didaktické pomůcky, a společně s dětmi si je ukazujeme a pojmenováváme. Zároveň využíváme tuto příležitost k vyprávění o stromech v našem okolí, což rozšiřuje vědomosti účastníků o přírodě.

Následuje aktivita, kdy hledáme stromy v okolí podle demonstračních karet, což je zábavný a vzdělávací způsob, jak se naučit rozpoznávat různé druhy stromů.

Zahrajeme si hru s názvem "Najdi Dub", která je dalším zábavným prvkem setkání a pomáhá dětem lépe si zapamatovat druhy stromů.

Poslední částí naší schůzky je frontáž kůry, kde děti mohou přímo prozkoumávat texturu kůry stromů a lépe se seznámit se vzhledem a povahou stromů.

Cíl: Organizace setkání kombinuje vzdělání a zábavu v přírodě a umožňuje účastníkům lépe pochopit a ocenit okolní přírodu a stromy. Účastníci se učí spolupracovat

a komunikovat s ostatními, což je dovednost důležitá pro jejich sociální a emocionální rozvoj.

Umožňuje dětem lépe porozumět přírodě a stromům v okolí, což může posílit jejich environmentální vědomosti a zvýšit jejich respekt nejen k přírodě.

Pomůcky: Didaktické karty, knihy, voskovky, papír

18. října Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Vytváření pravidel

Popis: Schůzku začínáme tím, že se děti sejdou v kruhu a při přivítání společně zpívají jim již známé písničky a protáhnou svá těla za doprovodu básniček. V kruhu probíhá diskuze o nepříjemných situacích a způsobech, jak jim předcházet, přičemž se děti aktivně zapojují do této konverzace. Děti přicházejí s nápady na řešení různých situací, a tyto nápady se zaznamenávají na papír. Společně s dětmi vybíráme ta nejdůležitější pravidla, která budeme dodržovat, abychom zajišťovali, že nám spolu bude dobře a předejdeme nepříjemným událostem, děti tato pravidla mohou namalovat.

Děti si v praxi vyzkouší, jak vytvořit pracovní místo v přírodě pomocí provázku, a to v souladu s předem dohodnutými pravidly. Prostřednictvím dramatizace s dětmi vytváříme situace, ve kterých jsou tato pravidla porušena, a společně hledáme řešení, jak takové situace řešit a zabránit jim.

Na závěr setkání se děti znovu seznámí s pravidly, která si vytvořily, a vybereme místo, kde budou tyto pravidla stále k dispozici. Společně zhodnotíme den a zpíváme písničky za doprovodu hudebních nástrojů.

Cíl: Seznámit děti s důležitými pravidly a postupy týkajícími se bezpečnosti a prevence v jejich každodenním životě. Podpořit aktivní účast dětí v diskusi a návrzích řešení, což rozvíjí jejich schopnost samostatného myšlení a kreativity. Umožnit dětem praktické cvičení a aplikaci naučených pravidel a dovedností, což zvyšuje jejich schopnost reagovat na různé situace a události. Prostřednictvím dramatizace a hledání řešení ve fiktivních situacích se snažit děti lépe připravit na možné nepředvídatelné události. Vytvořit prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně a kde mají možnost sdílet své myšlenky a zkušenosti.

Pomůcky: papír, tužka, pastelky

8. listopadu Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Seznámení s nástroji

Popis: Na začátku schůzky děti přivítáme a společně zpíváme písničky v kruhu, abychom vytvořili příjemnou atmosféru, a děti budou moci sdílet své pocity a zážitky. Poté se vydáme na výpravu do lesíka, kde budeme provádět praktické aktivity.

Na místě v lese budou připraveny demonstrační kartičky a nástroje, které budeme používat. Budeme detailně popisovat jednotlivé nástroje a provádět ukázky jejich správného používání. Děti se aktivně zapojí do tvorby pracovního hnízda a budou mít možnost pracovat s nástroji pod vedením instruktora.

Po ukončení praktických aktivit budeme společně s dětmi zhodnocovat jejich práci s nástroji a odpovídat na případné otázky nebo poskytovat další vysvětlení.

Setkání zakončíme zpíváním písně a návratem zpět do zázemí.

Cíl: Seznámit děti s různými nástroji a ukázat jim jejich správné použití. Poskytnout dětem praktický zážitek a možnost pracovat s nástroji, což může rozvíjet jejich dovednosti a sebevědomí. Vytvořit příležitost k výuce v přírodě a rozšíření znalostí o okolním prostředí, zejména o stromech a přírodním materiálu. Podpořit týmovou spolupráci a komunikaci mezi dětmi během praktických aktivit. Nabídnout dětem příjemný zážitek z pobytu v přírodě a poskytnout jim prostor k relaxaci a odpočinku.

Pomůcky: Kladio, kleště, nůž, pila, provaz, provázek

22. listopadu Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Výroba luků

Popis: Samotná schůzka bude organizována tak, že se účastníci shromáždí a přivítají se zpíváním písniček v kruhu, což má vytvořit příjemnou atmosféru. Poté se vydáme na výlet do lesa, kde budeme provádět praktické aktivity spojené s prací s nástroji. Během výpravy v lesíku vytvoříme pracovní stanoviště a seznámíme děti s různými nástroji, které budeme používat při práci. Nástroje budeme používat k úpravě větví a vytvoření luku. Dětem budeme ukazovat, jak používat nástroje, umožníme vytvořit tětivu z provázku. Mimo to mohou své luky vyzdobit podle své fantazie.

Po dokončení prací se společně se dětmi podíváme na výsledky a necháme je vyzkoušet si své nové luku. Na konci setkání si je pak odnesou domů. Je důležité upozornit děti, že luky mohou být křehké a prasknout, zejména v suchém počasí, aby nebyly zklamané, pokud by se něco takového stalo.

Cíl: Cílem této schůzky pro děti je naučit se základy práce s nástroji a řemeslné dovednosti, zejména spojené s vytvářením luku. Děti budou mít příležitost seznámit se s různými nástroji a naučit se, jak s nimi bezpečně pracovat. Tímto způsobem budou moci rozvíjet své manuální schopnosti a kreativitu. Celkově je cílem této schůzky pro děti získat nové dovednosti, zkušenosti a povzbudit jejich zájem o přírodu a ruční práce.

Pomůcky: Větev podle výšky dítěte, pilka, nůž, provaz, barevná vlna

6. prosince Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Výroba poutnické hole

Popis: Tuto schůzku začínáme tím, že se všichni účastníci sejdou a společně vytvoříme kruh, kde si sdělíme své zážitky z minulého týdne. Tímto způsobem budujeme týmovou atmosféru a povzbuzujeme děti k vzájemnému sdílení. Poté se přesuneme k praktickým aktivitám, kdy společně vytvoříme pracovní hnízda, kde budeme provádět aktivity. Děti budou seznámeny s pomůckami podle metodických listů, což jim pomůže lépe porozumět a připravit se na práci s nástroji.

Během praktické části schůzky budeme řezat větve podle výšky dětí a použijeme nože k oloupení kůry nebo k vytvoření ornamentů na větvích. Tímto způsobem děti získají zkušenosti s prací s nástroji a rozvíjejí své dovednosti.

V závěru schůzky budeme opět sedět v kruhu a společně zhodnotíme, jak se dětem dařilo při práci s nástroji. Důležitou součástí je také učení se spolupracovat, komunikovat a pomáhat si navzájem, což jsou dovednosti důležité pro týmovou práci a mezilidské vztahy.

Cíl: Děti mají příležitost seznámit se s různými nástroji a získat dovednosti v jejich používání. Práce s nožem, řezání větví a zdobení na kůře jim umožní rozvíjet jemnou motoriku a zvýšit svou zručnost.

Důležitým cílem je také podpora spolupráce a komunikace mezi dětmi. Pracovat společně na projektech, jako je vytváření pracovních hnízd a zdobení větví, posiluje schopnost dětí pracovat v týmu a komunikovat s ostatními. Úspěšné dokončení praktických úkolů a zvládnutí nových dovedností pomáhá dětem s rizikovým chováním získat sebevědomí a pocít vlastní hodnoty. To může přispět k pozitivnímu vnímání sebe sama.

Závěrem schůzky se opět setkáváme v kruhu, kde děti mohou zhodnotit svou práci a sdílet své pocity. Tím se vytváří pozitivní prostředí podpory a sdílení.

Pomůcky: Větev, pilka, nůž, dlátko

20.prosince Olomouc

Čas 16:00-17:30

Téma: Hoblujeme

Popis: Schůzka začíná společným přivítáním dětí. Poté se zaměříme na téma Vánoc a provádíme různé aktivity spojené s touto sváteční dobou, včetně čtení vánočních příběhů a sdílení vzpomínek na Vánoce. Dětem jsou představeny nástroje a materiály, které budou použity během setkání. Klíčovým prvkem je práce s hoblíkem. Děti se střídají při používání hoblíku na dřevo, které později využijí k vytvoření vánoční výzdoby. Hobliny, které děti vyrobí, mohou být použity k ozdobení vánočního stromu, stolu nebo k vytvoření malé vánoční kytičky. Tímto způsobem děti rozvíjejí svou kreativitu a dovednosti spojené s prací na dřevě.

Na konci setkání se děti opět sejdou a zhodnotí svou práci s hoblovacím nástrojem. Diskutují o tom, jak jim práce šla, a učí se spolupracovat, komunikovat a vzájemně si pomáhat. Důležitou součástí je i rozvíjení trpělivosti. Na závěr setkání si děti odnášejí domů svou vyrobenou vánoční výzdobu.

Cíl: Tato schůzka slouží jako kreativní a praktický způsob učení, rozvíjení dovedností a posilování sociálních interakcí mezi dětmi.

Pomůcky: Hoblík, barvy, lepidlo, papír

10. ledna Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Svícny z kůry

Popis: Samotná schůzka začíná přivítáním dětí. Poté se vydáme na výpravu do lesa, kde děti mají příležitost sdílet své zážitky z minulého týdne a tím vytvořit týmovou atmosféru a posílit jejich sociální dovednosti. Po příchodu na místo v lese se dětem představují didaktické pomůcky, včetně nástrojů, které budou použity při výrobě svícnu.

Děti si samy vybírají vhodnou kůru pro svícen a mají možnost rozhodnout se, zda ji budou upravovat nebo ponechají v přirozeném stavu. Dostávají na výběr mezi pilníkem pro zapilování krajů kůry nebo nožem pro ořezání přebytečné kůry. Následně děti pracují na vytvoření svícnu, přičemž mohou zdobit svůj výrobek přírodními materiály, které si samy vyberou z lesa.

Závěrem setkání děti diskutují o tom, jak se jim to dařilo, a sdílejí své zkušenosti. Tato část umožňuje dětem reflektovat své činnosti a rozvíjet dovednosti spolupráce, komunikace a vzájemné pomoci.

Cíl: Dětem se poskytne prostor pro kreativitu a individuální rozhodnutí. Mají možnost samy si vybrat kůru pro svůj svícen a rozhodnout se, zda ji chtějí nějak upravit. To podporuje jejich schopnost rozhodování a tvořivost. Během práce na svícnech děti spolupracují, sdílejí nápady a komunikují spolu. To posiluje schopnost pracovat v týmu a komunikovat s ostatními. Děti se učí respektovat přírodu a využívat její zdroje zodpovědně. Výběr materiálu z lesa a jeho zpracování je prováděno s ohledem na ekologii a udržitelnost.

Pomůcky: Kůra, nůž, pilník, svíčka

24. ledna Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Skřítek

Popis: Průběh setkání začíná společným přivítáním, kde spolu vytvoříme příjemnou atmosféru. Následně se věnujeme tématu začátku nového roku a společně si povídáme, jak jsme ho prožili. V rámci kruhu čteme příběh o skřítkovi, který se vztahuje k tématu.

Děti si poté připraví pracovní místo podle pravidel. Jsou seznamovány s potřebnými nástroji podle předem připravených metodických listů. Každé dítě si vybere větev, kterou následně upraví podle svých představ, aby vytvořilo vlastního skřítko. Tato tvůrčí činnost zahrnuje seříznutí horní části větve ve sklonu, vytvoření obličeje, který může být následně dozdoben pastelkami a přidání dalších ozdob a detailů pomocí nožíku. Děti mají možnost

zdobit své skřítky různými materiály, jako jsou lístky, vlna nebo filc, kterým mohou vytvořit sukně nebo kabátek pro své skřítky.

Na závěr setkání si s dětmi zahrajeme divadlo, které je spojeno s tématem skřítků. Zároveň prozradíme tajemství, že tyto vytvoření skřítkové mohou vyslechnout jakákoliv přání dětí a udržet je v tajnosti. Schůzku zakončíme společným zazpíváním písně a rozloučením.

Cíl: Děti mají příležitost vyjádřit svou kreativitu a fantazii při tvorbě vlastního skřítky. Učí se pracovat s různými materiály a nástroji, což rozvíjí jejich manuální dovednosti. Tématem setkání je i udržení tajemství a důvěry. Děti se dozvídají, že jejich vytvoření skřítky jsou schopni udržet jejich přání v tajnosti, což může podpořit smysl pro důvěru a spolehlivost.

Pomůcky: Větev, pilník, pilka, provázky, vlna, větve, nůž, filc, lepidlo na dřevo

7. února Olomouc

Čas 16:00-17:30

Téma: Hudební nástroj – rolnička

Popis: Samotný průběh setkání začíná společným přivítáním dětí pomocí známé písničky, kterou doprovází hudební nástroje, což vytváří radostnou a pozitivní atmosféru. Poté se přechází k tématu masopustu, kde společně s dětmi pojmenujeme různé hudební nástroje a využijeme demonstrační karty, aby si děti lépe představily, jak tyto nástroje vypadají. Děti si následně připraví místo, kde budou provádět svou tvůrčí činnost, a jsou seznámeny s potřebnými nástroji a materiály podle metodických listů. Každé dítě si poté vybere větev a upraví ji tak, aby odpovídala velikosti jeho dlaně. Poté připraví proužek filcu, který připevní na větev a přiváže na něj rolničky, čímž vytvoří masopustní nástroj.

Na závěr setkání děti hodnotí, jak se jim pracovalo s nástroji. Tímto procesem se učí spolupracovat, komunikovat, poskytovat si vzájemnou pomoc a získávají dovednosti v práci s nástroji. Taktéž se dozvídají více o tradici masopustu a různých aspektech tohoto lidového svátku.

Cíl: Vytvořit radostnou atmosféru a příjemné prostředí pro děti prostřednictvím hudby a pohody. Pomoci dětem lépe pochopit a pojmenovat různé hudební nástroje. Podporovat kreativitu dětí a rozvíjet jejich dovednosti v práci s nástroji a materiály. Učit děti spolupracovat, komunikovat a poskytovat si vzájemnou pomoc při tvůrčí činnosti.

Seznámit děti s tradicí masopustu a jejími prvky, jako jsou masky a nástroje, může posílit jejich smysl pro respekt k tradicím a kulturám. To může vést k lepšímu porozumění a toleranci vůči různým hodnotám a normám.

Pomůcky: Větev, pilka, nůž, kladivo, hřebíky, filc, rolničky, nůžky, provázek

21. února Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Výroba hudebního nástroje – drhlo

Popis: Po příchodu dětí začínáme společným přivítáním a zpíváním známé písničky, při které hrají hudební nástroje, které si děti již předtím vyrobily. Společně si opakujeme názvy hudebních nástrojů, použijeme demonstrační karty k jejich lepšímu zapamatování. Děti se také mohou zabavit pexesem s tématem hudebních nástrojů a Kimovou hrou.

Děti si připraví své pracovní místo pro nadcházející tvůrčí činnost. Děti jsou seznámeny s potřebnými nástroji a materiály podle metodických listů a mohou začít pracovat. Nejprve oloupeme kůru z větve, poté uřízneme potřebné množství koleček o různých tloušťkách. Vytvoříme dírky do všech špalíků bezu a následně vyvrtáme dírky v kolečkách. Kolečka navlečeme na týblo, což umožní, že bude nástroj hrkat při pohybu.

Na závěr setkání děti hodnotí svou práci a nástroje, které vytvořily. Tyto aktivity pomáhají dětem rozvíjet dovednosti v komunikaci, spolupráci a kreativitě. Taktéž získávají znalosti o různých hudebních nástrojích a jejich principu zvuku.

Cíl: Aktivity, jako je výroba hudebních nástrojů a společné zpívání, mohou podpořit komunikační dovednosti a sebedůvěru. Hudba má terapeutický potenciál a může pomoci snižovat stres a úzkost. Úspěšná tvorba a používání vlastních hudebních nástrojů může rizikovým dětem poskytnout pocit úspěchu a zvýšit jejich sebevědomí.

Pomůcky: Větev o průměru asi 4 cm, pilka, velký nůž, týblo o průměru 0,6 cm, vrtačka, vrtáky o průměru 0,6 a 0,8 cm, lepidlo na dřevo

7. března Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Výroba knoflíku, medailonku

Popis: Na začátku setkání se děti přivítají a společně zpívají. Děti mají možnost sdílet, jak se cítí. V kruhu jsou rozloženy materiály, se kterými budou děti pracovat. Děti mají

příležitost materiál osahat, přivonět a přemýšlet o tom, co budou vyrábět. Vytvoří si pracovní místo podle druhu náradí a materiálů, které budou používat. Děti jsou seznámeny s potřebnými nástroji podle metodických listů, které se týkají práce s konkrétními nástroji.

Děti si uříznou kolečko o výšce půl centimetru, případně ho upraví pilníkem, pokud je hrubší. Poté vytvoří jednu nebo dvě dírky podle toho, zda vyrábí medailonek nebo knoflík. Výrobky mohou děti pomalovat voskovkami, vodovkami, fixou nebo nechat přírodní.

Na konci setkání si s dětmi povídáte o tom, jak se jim práce dařila, a ukazujete si své výrobky. Diskutujete o tom, co by se mohlo příště zlepšit a kde mohou potřebovat pomoc. Na závěr si společně zazpíváme.

Cíl: Cílem této schůzky je podpořit tvořivost a rozvoj dovedností dětí při práci s různými nástroji a materiály. Děti mají příležitost vytvářet vlastní výrobky, jako jsou medailonky nebo knoflíky, a vyjadřovat svou kreativitu. Současně se prostřednictvím této aktivity učí komunikovat, spolupracovat s ostatními dětmi a sdílet své zkušenosti. Závěrečná diskuze a zpívání písně slouží k posílení týmového ducha a sociálního propojení mezi účastníky.

Pomůcky: Větev o průměru cca 4-6 cm, nebozez, pilník, pilka, provázek

21. března Olomouc

Čas: 16:00-17:00

Téma: Výroba nože

Po příchodu děti se společně přivítáme naší známou písničkou. Při vhodném počasí se můžeme vypravit do lesa, kde si vytvoříme pracovní hnízda. Seznámíme děti s pomůckami podle metodických listů. Následně uřízneme větev o délce cca 20-25 cm. Je lepší uříznout delší, dětem se potom nůž lépe drží. V případě potřeby můžeme větev zkrátit. Nožem můžeme oloupat kůru. Starší děti mohou využít dlátko na různé ozdobné ornamenty. Nůž si rozdělíme na dvě části – čepel a rukojeť. Dětem nakreslíme přibližný tvar, aby věděly, kolik dřeva mohou odřezat, čepel bude na jedné straně širší a na druhé straně vytvoříme ostří. Dřevo u čepele odebíráme pomocí palce, který se opírá o tupou stranu nože, který je v pravé ruce a tlačí na čepel od sebe. Pravá ruka dává sílu při práci a levý palec koriguje detaily. U leváků je to naopak. Menším dětem dáme větve tenčí, aby se tolik neunavily

Na závěr si s dětmi zhodnotíme práci s nástroji, jak se jim to dařilo. Děti se učí spolupracovat, komunikovat spolu, pomáhat si. Respektují pravidla při práci s nožem, Děti si mohou rozkrojit nachystané ovoce a vyzkoušet, jak ostrý nůž mají. Děti jsou poučeny, jak se s nožem zachází. Společně se rozloučíme za doprovodu písničky.

Cíl: Děti se učí, jak bezpečně používat nůž a další nástroje, což je dovednost, která může být užitečná a důležitá v budoucím životě. Práce s nožem a dřevem vyžaduje jemnou motoriku a koordinaci, což pomáhá rozvíjet dovednosti potřebné pro další aktivity.

11. dubna Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Výroba nábytku

Popis: Budeme pracovat s přírodním materiálem, zejména s větvemi stromů. Děti si vyberou vhodnou větev, kterou budou upravovat. Nejprve uřízneme větev na požadovanou délku, a poté děti mohou větev oloupat, případně vytvořit ornamenty nebo různé ozdobné prvky. Následně se budeme věnovat výrobě nábytku z přírodního materiálu. Děti si budou moci vyrobit židli, stůl nebo jiný nábytek podle svých představ. Každý kus nábytku bude mít své specifické úpravy a techniky. Pokud chceme vytvořit židli, nařízneme větev ve výšce sedáku do poloviny a poté uřízneme celý špalík, přičemž opěradlo odsekne velkým nožem. Pro výrobu stolu nařízneme větev kolem dokola do jedné třetiny větve. Poté uřízneme celý špalík, který bude sloužit jako noha stolu, a přebytečnou část nohy odsekáme velkým nožem. Důležité je dbát na to, abychom odsekli pouze části určené pro opěradlo židle či nohu stolu. Pro menší děti, kteří budou vyrábět stůl, si uřízneme tenčí větev na nohu stolu. Ze širší větve si vytvoříme kolečko, které přitlučeme k desce stolu pomocí hřebíčku

Na závěr schůzky si s dětmi zhodnotíme jejich práci s nástroji a vytvořenými předměty. Děti se při této aktivitě učí spolupracovat, komunikovat, pomáhat si navzájem a získávají dovednosti v práci s nástroji a materiálem z přírody. Schůzku zakončíme společným zazpíváním písně – Trpasličí svatba.

Cíl: Práce s přírodním materiálem a pobyt venku v přírodě může dětem pomoci rozvíjet lásku k přírodě a porozumění ekologickým principům. Úspěšná tvorba předmětů a pracovních výtvorů může dětem dodat sebevědomí a posílit jejich sebeúctu, což může mít pozitivní vliv na jejich celkový rozvoj.

Pomůcky: Větev, pilka, nůž, hřebíky, kladivo

25. dubna Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Dřevěná stavebnice

Popis: Po příchodu dětí se společně přivítáme známou písničkou, která vytvoří radostnou atmosféru. Vypravíme se do přírody. Každé dítě si vytvoří své pracovní místo, tzv. "pracovní hnízdo." Seznámíme děti s potřebnými nástroji a materiály podle metodických listů. Děti si uříznou potřebné množství špalíků o délce 4-6 cm, přičemž některé mohou být uříznuty i šikmo. Poté tyto špalíky rozštípnou pomocí velkého nože napůl nebo na více dílků. Doporučuje se, že loupání kůry z větví je vhodné provést předtím, než budou větve použity na tvorbu nábytku, ale na některých částech nábytku můžeme kůru ponechat. Hra s tímto stavebním materiálem rozvíjí u dětí jiné dovednosti než klasická stavebnice.

V závěru schůzky si s dětmi zhodnotíme jejich práci s nástroji a vytvořenými stavebnicemi. Děti budou moci prezentovat své společné projekty, které vytvořily v lese. Schůzku zakončíme společným zaspíváním písně.

Cíl: cílem je nejen rozvoj tvořivosti a dovedností dětí, ale také podpora jejich spolupráce, komunikace a environmentálního povědomí prostřednictvím zábavného a interaktivního prostředí, které využívá dřevo jako stavební materiál. Důležitou součástí je respektování pravidel a bezpečnostních opatření při práci s nástroji.

Pomůcky: Větev, pilka, nůž, kladivo

9. května Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Korálky z bezu

Popis: Organizace schůzky začíná společným přivítáním dětí pomocí známé písničky, čímž vytváříme radostnou atmosféru pro setkání. Následně se přesuneme k pracovním hnízdům, která jsme si připravili pro tvůrčí činnost. Děti jsou seznámeny s potřebnými pomůckami podle metodických listů, které nám poslouží jako návod. Pro vytvoření korálků děti vybírají větev, kterou budou upravovat na požadovanou délku. Větev je následně uříznuta podle požadovaného množství korálků, které si děti chtějí vyrobit.

Poté se za špalíků o délce přibližně 2 cm vyloupne měkký vnitřek ze středu korálků. Takto připravené korálky jsou následně navléknuty na bavlněný provázek. Děti mají také možnost nabarvit korálky pomocí potravinářského barviva, čímž mohou přizpůsobit své výtvary podle svých představ.

Na závěr schůzky se s dětmi provede zhodnocení jejich práce s nástroji a vytvořenými korálky. Tato část je příležitostí k diskuzi o tom, jak se dětem práce dařila, a také k posouzení jejich pokroku v komunikaci, spolupráci a vzájemné pomoci. Děti mohou ukázat své výtvary a na konec schůzky si zazpívají písničky. Děti si své výrobky odnášejí domů jako vlastnoručně vytvořenou památku ze setkání.

Cíl: Cílem této schůzky je poskytnout dětem prostor pro tvůrčí činnost a zároveň rozvíjet dovednosti v práci s nástroji a přírodním materiálem. Schůzka má za účel podpořit komunikaci, spolupráci a vzájemnou pomoc mezi dětmi. Důležitou součástí je také učení se respektovat pravidla při práci s nástroji a materiálem z přírody.

Přesah této schůzky spočívá v tom, že děti mohou vytvořit vlastní dekorace, i když nemají dostatek financí na nákup hotových výrobků. Vytvořené korálky mohou sloužit jako originální hračky nebo dárečky pro jejich blízké, což jim umožňuje projevit svou kreativitu a tvořivost. Tím se také podporuje jejich schopnost řešit problémy a vytvářet něco užitečného z dostupných prostředků.

Celkově lze říci, že cílem této schůzky je nejen rozvíjet dovednosti a kreativitu dětí, ale také jim poskytnout možnost vytvořit si vlastní věci a zároveň se naučit, že i jednoduché materiály a prostředky mohou být využity k tvorbě a radosti.

Pomůcky: Větev, pilka, nůž, nebozízek, provázek

23. května Olomouc

Čas: 16:00-17:00

Téma: Lodička z kůry

Popis: Samotná schůzka začne pozdravem a společným zpíváním písničky, kterou provází hudební nástroje, což pomáhá vytvořit radostnou atmosféru. Poté se všichni vydají do přírody, kde si připraví pracovní stanoviště pro svou činnost. Děti se seznámí s nástroji, které budou používat, a naučí se pracovat s přírodním materiálem, zejména s kůrou stromů. Každý si vybere vhodnou větev na stěžeň a upraví ji podle svých představ. Mezi nástroje, které děti používají, patří nože, nebozíčky a další. Děti mohou

vyřezávat ornamenty, vytvářet stěžně, plachty, a dokonce i záchranné čluny z ořechových skořápek.

Schůzka končí tím, že si děti zhodnotí svou práci s nástroji a vytvořenými předměty. Děti se učí tvořit s přírodními materiály, spolupracovat, komunikovat a rozvíjet svou kreativitu. Na závěr se rozloučí společným zpíváním písně. Tímto způsobem schůzka podporuje tvořivost a dovednosti dětí v přírodě a vytváří prostor pro rozvoj sociální interakce a spolupráce mezi nimi.

Cíl: Poskytnout dětem konstruktivní a kreativní způsob trávení volného času v přírodě, což může snížit jejich sklony k pasivnímu nebo destruktivnímu chování. Rozvíjet dovednosti komunikace a spolupráce mezi dětmi prostřednictvím společné tvorby a sdílení projektů. Učit děti, jak bezpečně pracovat s nástroji a materiálem, což může snížit riziko úrazů při používání podobných nástrojů nekontrolovaně. Podporovat tvořivost a schopnost vytvářet věci samostatně, což může pomoci dětem vyhledávat konstruktivní a smysluplné aktivity místo rizikového chování. Přimět děti k respektování přírody a využívání jejích zdrojů s ohledem na udržitelnost, což může vést k větší odpovědnosti a ohleduplnosti vůči životnímu prostředí a společnosti obecně. Celkově má tato schůzka za cíl posilovat pozitivní a zdravé chování dětí a nabízí jim alternativu k potenciálně rizikovým činnostem tím, že je angažuje ve smysluplné a bezpečné aktivitě v přírodě.

Pomůcky: Kůra, nůž, nebozez, párátko, včelí vosk, skořápky

6. června Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Mobil-Čaranga

Popis: Schůzka začíná uvítáním a společným zpíváním písničky, během které se děti protáhnou. Poté se děti rozprávějí o svých zážitcích z minulého týdne. Následně se všichni vydávají na zahradu nebo do lesa, kde si připraví pracovní místa a seznamují se s nástroji a materiály podle připravených metodických listů. Děti si vyberou vhodnou větev, kterou budou používat na výrobu mobilu. S použitím velkého nože rozštípnou větev na půl, poté odštípnou plát dřeva o určené šířce a ten ztenčí nožem po celé délce. Na oba konce udělají tupé špičky a vrtákem vyvrtají díрку na jedné straně. Poté provléknou provázek, a na konci udělají uzel. Děti se následně učí, jak rozeznít svůj

mobilní hudební nástroj, zvaný čaringa. Toho dosáhnou tím, že drží provaz a mobil v určité poloze a roztočí ho kolem své osy a osy svého těla.

Na konci schůzky se děti s učiteli podělí o své zkušenosti s výrobkem a zhodnotí, jak se jim dařilo spolupracovat. Děti odnášejí své výrobky domů a schůzku zakončují společným zpíváním písničky.

Cíl: Cílem této schůzky je poskytnout dětem příležitost k tvořivé činnosti a učení se pracovat s nástroji a přírodním materiálem. Během schůzky mají děti možnost vytvořit mobilní hudební nástroj z přírodního materiálu (větve) a provázku. Tím se rozvíjí jejich dovednosti v práci s nástroji, motorické schopnosti a kreativita. Dalším cílem je podpora komunikace a spolupráce mezi dětmi, protože vytvoření mobilního nástroje může vyžadovat spolupráci a sdílení nápadů. Děti se také učí samostatnosti a zodpovědnosti, když si vyrábějí vlastní nástroj. Kromě toho schůzka nabízí příležitost pro relaxaci a zábavu, kdy si děti mohou vyzkoušet rozeznat svůj mobilní nástroj a hrát na něj hudbu. Závěrečná písnička a zhodnocení práce dětí přispívají k vytvoření pozitivní a podporující atmosféry.

Pomůcky: Větev o průměru asi 4-6 cm, pilka, velký nůž, nůž, nebozízek, nůžky a provázek

20. června Olomouc

Čas: 16:00-17:30

Téma: Vodní mlýnek, loučení před prázdninami

Popis: Po příchodu dětí na schůzku se společně zpívá známá písnička, což vytváří pozitivní a radostnou atmosféru. Tato písnička je tradiční a známá dětem, což může být příjemný způsob, jak zahájit setkání. Po písničce je vhodné také provést krátkou aktivitu na protažení těla nebo jinou hru, která pomůže dětem uvolnit se a nabrat energii. Děti se vydávají na procházku do přírody, konkrétně k řece, která je v blízkosti. Tato část schůzky má za cíl propojit děti s přírodou a připravit je na práci s přírodním materiálem. Po příchodu k řece se připraví pracovní místa, kde děti budou moci pracovat s větvemi stromů. Toto místo je vyhrazeno pro tvořivou činnost a obsahuje potřebné nástroje a pomůcky. Dětem jsou představeny nástroje a pomůcky, které budou používat během tvoření. To zahrnuje velký nůž, nebozízek a další nástroje potřebné k vytvoření vodního mlýnku. Děti pracují s větvemi stromů, které si samy vyberou. Nejprve se provádí řezání a úprava větví na požadovaný tvar. Důležitou součástí je práce s nožem a dalšími nástroji,

kteřá je prováděna pod dohledem dospělých. Děti pracují na sestavení vodního mlýnku, což zahrnuje vytvoření těla mlýnku, lopatek a vidlic. Práce je rozdělena do skupinek, což může podporovat spolupráci a týmovou práci mezi dětmi. Dětem jsou ukázány kroky, jak sestavit vodní mlýnek, a jsou jim poskytnuty pokyny a vysvětlení potřebných postupů. Tím se zajišťuje, že děti budou schopny dokončit své vodní mlýnky.

Po dokončení vodních mlýnků se děti společně setkají a zhodnotí svou práci. Diskutují o tom, co se jim dařilo, co se naučili a jakým způsobem mohou své nové dovednosti využít. Tato reflexe může pomoci dětem lépe pochopit a internalizovat to, co se naučily během schůzky. Na závěr se schůzka uzavírá písničkou a rozloučením a popřáním krásně stráveného času o prázdninách.

Cíl: Cílem této poslední schůzky před prázdninami je poskytnout dětem příležitost k tvoření, praktické práci s přírodním materiálem a společnému aktivnímu času venku, zatímco zároveň poskytuje prostor pro učení se novým dovednostem a reflexi. Podnítit tvořivost dětí a umožnit jim vytvářet vlastní věci z přírodního materiálu. Učit děti, jak bezpečně a zodpovědně používat nástroje, a zdokonalit jejich dovednosti v práci s nimi. Podporovat spolupráci mezi dětmi tím, že je rozdělí do skupinek a povzbuzuje je k vzájemné pomoci a společnému dosažení cíle (sestavení vodního mlýnku). Pomoci dětem vybudovat sebejistotu tím, že budou schopny dokončit projekt a naučí se nové dovednosti, jako je práce s noži, řezání, a práce s přírodním materiálem. Uvědomit dětem hodnotu přírody a způsoby, jak lze přírodní materiál využít k tvorbě užitečných věcí. Dát dětem prostor k zamyšlení se nad tím, co se naučily a jaké nové dovednosti získaly během schůzky. Vytvořit pozitivní závěr před letními prázdninami a poskytnout dětem příležitost k užívání si posledního setkání.

Pomůcky: Rovně rostlá větev bez suků, pilka, malý nůž, velký nůž, vruty, provaz nůžky

Závěr

Desetiměsíční program práce se dřevem přinese dětem z nízkoprahového zařízení řadu cenných zkušeností a dovedností. Děti se budou učit nejen základním technikám práce se dřevem, ale také se seznámí s důležitostmi bezpečnosti a první pomoci. Tento program klade důraz na rozvoj manuálních dovedností, kreativity a schopnosti řešit problémy.

Během roku budou děti spolupracovat na různých projektech, což jim umožní rozvíjet týmového ducha a komunikační dovednosti. Tato spolupráce bude zároveň podporovat rozvoj sebevědomí a pocitu zodpovědnosti. Skrze tyto aktivity budeme směřovat k eliminaci rizikového chování.

Důležitým aspektem programu je také vztah k přírodě a udržitelnosti. Děti se naučí o ceně a kráse přírodních materiálů a o významu jejich ochrany pro budoucnost. Toto povědomí bude mít za cíl vzbudit v dětech respekt a zodpovědnost nejen vůči přírodním zdrojům.

Program podporuje fyzickou aktivitu a práci venku, což přispívá k fyzickému zdraví dětí. Dále se děti učí o významu udržitelnosti a péči o přírodu, což formuje základ pro zdravý vztah k životnímu prostředí. Děti se učí pracovat se dřevem a nástroji, což zlepšuje jejich manuální zručnost a schopnost řešit praktické problémy. Program také zahrnuje vzdělávání v oblasti první pomoci, což je zásadní dovednost pro každodenní život.

Skrze spolupráci na projektech a společných aktivitách program podporuje rozvoj sociálních dovedností, jako jsou týmová práce, komunikace a empatie. Toto je klíčové pro budování pozitivních mezilidských vztahů a sociální adaptaci. Účastníci programu se učí, jak pracovat samostatně i v týmu, což podporuje jejich sebedůvěru a nezávislost. Program také nabízí prostor pro osobní reflexi a sebepoznání. Zkušenosti a dovednosti získané během programu nejenže pomáhají dětem v současnosti, ale jsou také cenným základem pro jejich budoucí život. Děti se učí dovednosti a hodnoty, které mohou využívat a rozvíjet i v dospělosti.

Jeho hlavním cílem je nabídnout dětem ze sociálně znevýhodněných prostředí možnost získat cenné životní dovednosti prostřednictvím práce se dřevem. Tato iniciativa klade důraz na význam manuální práce pro rozvoj kreativity, sebeúcty, jemné motoriky a schopnosti spolupráce, a současně usiluje o snížení sociálních a ekonomických bariér.

Integrace sociálně-ekologické teorie a dalších relevantních teoretických rámců do projektu "Probud' dřevo" ukazuje, jakým způsobem lze teoretické poznatky prakticky aplikovat k dosažení pozitivních sociálních změn. Projekt podtrhuje význam neformálního vzdělávání a jeho potenciál při podpoře osobního a sociálního rozvoje dětí.

Při přípravě projektu byly identifikovány potenciální výzvy, jako je zajištění dostatečného financování, zapojení cílové skupiny a zajištění kvalifikovaných lektorů. Tyto výzvy vyžadují pečlivé plánování a strategické řízení, aby bylo možné projekt úspěšně realizovat. Dále byla navržena preventivní opatření a metody pro řešení těchto rizik.

Význam projektu "Probud' dřevo" spočívá nejen v přímých přínosech pro účastníky se děti, ale i v jeho schopnosti posílit komunitní vazby a podpořit sociální inkluzi. Projekt slibuje přinést nový rozměr do životů dětí tím, že jim poskytne prostředky k vyjádření své kreativity, zdokonalení praktických dovedností a rozvoji sociálních kompetencí, které jsou nezbytné pro jejich budoucí osobní a profesní život.

Vzhledem k předpokládanému dopadu a potenciálním přínosům projektu "Probud' dřevo" je důležité zvážit jeho implementaci jako příkladu efektivního způsobu, jak překonat vzdělávací a sociální překážky. Realizace tohoto projektu by mohla posloužit jako vzor pro podobné iniciativy, které hledají cesty k integraci praktického vzdělávání do životů dětí z různých sociálních prostředí.

V závěru bych chtěla poděkovat všem, kdo přispěli k vývoji projektu "Probud' dřevo", včetně odborníků na vzdělávání, sociálních pracovníků, lektorů a podpůrných organizací. Tato spolupráce odhaluje sílu komunitního úsilí ve prospěch rozvoje mladé generace a zdůrazňuje potřebu dalšího průzkumu a inovace v oblasti vzdělávacích projektů zaměřených na praktické dovednosti.

Bibliografie

- Belošević M, Ferić M. Contribution of Leisure Context, Motivation and Experience to the Frequency of Participation in Structured Leisure Activities among Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2022[online]. [Cit. 2024-02-23]. Dostupné na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35055696/>
- BRUKNEROVÁ, Zdena. *Práce s neorganizovanou mládeží v nízkoprahovém zařízení*. Brno, 2007. Bakalářská práce, Masarykova univerzita v Brně. Pedagogická fakulta. Katedra sociální pedagogiky. Vedoucí práce Ema Štěpařivá.
- Caldwell, LL Mládež a volný čas. In *Leisure Matter*; Walker, G., Scott, D., Stodolska, M., Eds.; Venture Publishing: State College, PA, USA, 2015; s. 181–190
- Caldwell, LL; Faulk, M. Volný čas dospívajících z pohledu vývoje a prevence. In *Pozitivní nauka o volném čase*; Freire, T., Ed.; Springer: New York, NY, USA; Londýn, Spojené království, 2013; s. 41–60
- Caldwell, Linda & Witt, Peter. (2011). *Leisure, recreation, and play from a developmental context. New directions for youth development*. 2011. 13-27. 10.1002/yd.394.
- Council on Communications and Media (2016). 'Children and Adolescents and Digital Media', *Pediatrics*, 138(5), e20162593, [online]. [Cit. 2024-02-23]. Dostupné na: <https://publications.aap.org/pediatrics/article/138/5/e20162593/60349/Children-and-Adolescents-and-Digital-Media>.
- ČESKÁ ASOCIACE STREETWORK. *Pojmosloví Nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM)* [online]. 2008, 20 s. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: http://archiv.streetwork.cz/images/download/Pojmosloví_text.pdf Internetové zdroje
- GINSBURG, Kenneth, 2011. *The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds*. [online]. *Pediatrics*. [cit.19.4.2023]. Dostupné z: <https://publications.aap.org/pediatrics/article/119/1/182/70699/TheImportanceof-Play-inPromotingHealthyChild?autologincheck=redirected>.

- Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R.M., Berk, L., & Zpěvák, D.G. (2009). *Mandát pro hravé učení v předškolním věku*. New York, NY: Oxford University Press.
- Hundred. (2018) *The Big Bang Project – Learning through Woodwork*. [online]. [Cit. 2024-27-1]. Dostupné z: <https://hundred.org/en/innovations/the-big-bang-project-learning-through-woodwork>
- Chick, G. 1998. „Leisure and Culture: Issues for an Anthropology of Leisure.“ *Leisure Sciences* 20 (2): 111-133.
- Ching Man Lam, "Prosociální zapojení jako pozitivní konstrukt rozvoje mládeže: Koncepční přehled", *The Scientific World Journal*, sv. 2012, ID článku 769158, 8 stran, 2012. [online]. [Cit. 2024-01-14]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1100/2012/769158>
- Irresistible Learning. *Woodwork*. [online]. [Cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://irresistible-learning.co.uk/woodwork/>.
- KAPPL, Miroslav, KUČÍREK, Jiří, 2013. *Vedení rozhovoru*. In MATOUŠEK, Oldřich, KŘIŠŤAN, Alois, ed. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013, 570 s. ISBN 978-80-262-0366-7.
- KREBS, V., et al. *Sociální politika*. 6., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluver, 2015.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, Oldřich, 2010. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Druhé vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-818-0.
- MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. 1998. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, Oldřich a Alois KŘIŠŤAN, 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7.
- Moorhouse, P. *About – Irresistible Learning*. [online]. [Cit. 2024-01-14]. Dostupné na: <https://irresistible-learning.co.uk/about/>.

- Minimum práv dětí v náhradní rodinné péči: hra a podpora práce s dětmi v NRP.*
[Praha]: Kruh rodiny, 2017. ISBN 978-80-270-4358-3.
- MÜHLPACHR, P. 2008. *Sociopatologie*. Brno: MU.MATĚJČEK. Z. 2013. *Co děti nejvíce potřebují*. Praha. Portál.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. (bez data) *Zájmové vzdělávání*. [online]. [Cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani>.
- NEDĚLNÍKOVÁ, Dana. *Úvod do sociální práce se skupinou*. Ostrava: Kofoedova škola, 2004. ISBN 80-239-4030-9.
- PÁVKOVÁ, J. 2014. *Pedagogika volného času*, Univerzita Karlova v Praze. 145 s. ISBN 978-80-7290-666-6, [online]. [Cit. 2024-27-1]. Dostupné z: http://www.vzdelavani-dvpp.eu/download/opory/final/25_pavkova.pdf
- PÖRTNER, Marlis. *Na osobu zaměřený přístup v práci s lidmi s mentálním postižením a s klienty vyžadujícími trvalou péči*. Praha: Portál, 2009, 15 s. ISBN 978-80-7367-582-0.
- RYAN, Richard a Edward DECI, 2000. *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. *American Psychologist*. [online]. [Cit. 22.1.2004]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/11946306>
- Smith, J. (2018). 'The Power of Play: A Pediatric Role in Enhancing Development in Young Children', *Pediatrics*, 142(3), e20182058. [online]. [2024-02-23]. Dostupné na: <https://publications.aap.org/pediatrics/article/142/3/e20182058/38649/The-Power-of-Play-A-Pediatric-Role-in-Enhancing>.
- Společnost sociálních pracovníků ČR. [online]. [Cit. 22.1.2004]. Dostupné z: <https://www.socialnipracovnici.cz/file-share>.
- Tribune.cz. *Stehlíková: Prevenci rizikového chování chybí ukotvení v zákoně*. [online]. [Cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/zdravotnictvi/stehlikova-prevenci-rizikoveho-chovani-chybi-ukotveni-v-zakone>.

Věra Patočková, Jiří Šafr & Magdaléna Gorčíková (2022) *Účast na organizovaném volném čase mezi českými dětmi: sociokulturní a ekologické souvislosti a výsledky*, World Leisure Journal, 64:1, 35-60, DOI:10.1080/16078055.2021.1907440

Vyhláška č. 432/1992 Sb., Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky o střediscích pro volný čas dětí a mládeže. *Zákony pro lidi* [online] [cit. 19.01.2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-432>.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. *Zákony pro lidi* [online] [cit. 19.01.2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74>.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). *Zákony pro lidi* [online] [cit. 19.01.2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách *Zákony pro lidi* [online] [cit. 19.01.2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>.

Příloha

Dotazník pro pedagogy, sociální pracovníky a rodiče – práce se dřevem jako vzdělávací aktivita

Cíl: Zjistit, jak pedagogové začleňují práci se dřevem do vzdělávacích aktivit a jaké jsou jejich potřeby a zkušenosti s tímto typem vzdělávání. Zjistit, jak práci se dřevem vnímají rodiče dětí.

Otázky:

1. Začleňování dřeva do výuky:

- Jak často začleňujete práci se dřevem do svých vzdělávacích aktivit?
- Jaké projekty nebo aktivity se dřevem považujete za nejúčinnější pro rozvoj dětí?

2. Překážky a výzvy:

- Jaké překážky brání efektivnějšímu začlenění práce se dřevem do vašeho vzdělávacího procesu?
- Jaké materiální nebo školicí potřeby by vám pomohly tyto překážky překonat?

3. Výhody a dopady:

- Jaké výhody vidíte ve využívání práce se dřevem jako vzdělávací metody?
- Máte nějaké konkrétní příklady, kdy práce se dřevem měla pozitivní vliv na učení nebo rozvoj dětí?

4. Potřeby a podpora:

- Jaké zdroje nebo podporu byste potřebovali pro lepší integraci práce se dřevem do vzdělávání?
- Jak by mohla škola nebo vzdělávací systém lépe podporovat práci se dřevem jako součást vzdělávání?

5. Nápady a návrhy:

- Jaké další aktivity nebo projekty se zaměřením na práci se dřevem byste chtěli vidět ve vzdělávacím procesu?
- Jaké změny nebo vylepšení byste navrhli pro budoucí využívání práce se dřevem ve vzdělávání?